

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av utlänningslagen och av vissa lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att utlänningslagen ändras. Dessutom ändras lagen om utlänningsregistret, lagen om förvaltningsdomstolarna, lagen om högsta förvaltningsdomstolen, rättshjälpslagen och lagen om bemötande av utlänningar som tagits i förvar och om förvarsenheter.

I propositionen föreslås att det i lag tas in bestämmelser om att ärenden som gäller internationellt skydd ska behandlas skyndsamt vid domstolarna. Besvärstiden föreslås bli förkortad i fråga om besvär som gäller erhållande av internationellt skydd och anförs hos förvaltningsdomstolen och högsta förvaltningsdomstolen. I dessa ärenden ska besvär anföras hos Helsingfors förvaltningsdomstol inom 21 dagar och hos högsta förvaltningsdomstolen inom 14 dagar från delfående av beslutet.

Förvaltningsdomstolens domföra sammansättning föreslås bli ändrad. Enligt propositionen kommer förvaltningsdomstolen i alla besvärärenden som avses i utlänningslagen att vara domför också i en sammansättning med två ledamöter, om inte en fråga som ska avgöras i ärendet på grund av sin natur kräver en sammansättning med tre ledamöter. I propositionen föreslås också att regleringen om högsta förvaltningsdomstolens sammansättning ses över.

I utlänningsärenden får ändring i förvaltningsdomstolens beslut sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd. Förutsättningarna för beviljande av besvärstillstånd föreslås bli ändrade så att besvärstillstånd kan beviljas endast om det med avseende på lagens tillämpning i andra liknande fall eller med hänsyn till en enhetlig rättstillämpning är av vikt att ärendet prövas av högsta förvaltningsdomstolen eller om det finns ett annat särskilt vägande skäl för beviljande av besvärstillstånd.

Rättshjälpen till utlänningar vid behandlingen av ett ärende som gäller internationellt skydd avses bli begränsad genom en bestämmelse om att biträdes närvaro vid asylsamtal enligt 97 a § ingår i rättshjälpen endast om detta är nödvändigt av särskilt vägande skäl. Det föreslås att utlänningslagens bestämmelse om att också andra personer med juristutbildning än offentliga rättsbiträden kan förordnas till en utlännings biträde när ett förvaltningsärende behandlas ska utgå. Rättshjälpslagen ändras så att det genom förordning av statsrådet kan bestämmelser om fasta ärenderelaterade arvoden till biträden i ärenden som gäller internationellt skydd.

Förvaltningsdomstolarna och högsta förvaltningsdomstolen föreslås få rätt till elektronisk användning av utlänningsregistret. Behandlingen i tingsrätten av ärenden som gäller utlänningar som tagits i förvar föreslås bli ändrad så att den blir smidigare och förenlig med den gällande tvångsmedelslagen.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	3
1 INLEDNING.....	3
2 NULÄGE OCH BEDÖMNING AV NULÄGET	3
2.1 Besvärstider och brådskanie natur	3
2.2 Bestämmelser om domstolarnas sammansättning.....	4
2.3 Begränsning av tilläggsutredning.....	6
2.4 Grunder för beviljande av besvärstillstånd	6
2.5 Besvärsskrift i besvärstillståndsärenden	7
2.6 Verkställighet av avvisningsbeslut.....	8
2.7 Behandling i tingsrätten av ärenden som gäller utlänningar som tagits i förvar	8
2.8 Utlänningsregistret	9
2.9 Förvaltningsdomstolens rätt att få upplysningar	10
2.10 Rättshjälp	10
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	12
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	14
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	16
DETALJMOTIVERING	18
1 LAGFÖRSLAG	18
1.1 Utlänningslagen	18
1.2 Lagen om utlänningsregistret.....	21
1.3 Lagen om förvaltningsdomstolarna	21
1.4 Lagen om högsta förvaltningsdomstolen	22
1.5 Rättshjälpslagen	23
1.6 Lagen om bemötande av utlänningar som tagits i förvar och om förvarsenheter	23
2 IKRAFTTRÄDANDE	23
3 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSDORDNING	23
LAGFÖRSLAG	27
1. Lag om ändring av utlänningslagen	27
2. Lag om ändring av lagen om utlänningsregistret.....	30
3. Lag om ändring av lagen om förvaltningsdomstolarna.....	32
4. Lag om ändring av 6 § i lagen om högsta förvaltningsdomstolen	34
5. Lag om ändring av rättshjälpslagen	35
6. Lag om ändring av 31 § i lagen om bemötande av utlänningar som tagits i förvar och om förvarsenheter	36
BILAGA	37
PARALLELLTEXTER	37
1. Lag om ändring av utlänningslagen	37
2. Lag om ändring av lagen om utlänningsregistret.....	42
3. Lag om ändring av lagen om förvaltningsdomstolarna.....	44
4. Lag om ändring av 6 § i lagen om högsta förvaltningsdomstolen	46
6. Lag om ändring av 31 § i lagen om bemötande av utlänningar som tagits i förvar och om förvarsenheter	48

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Antalet ansökningar om internationellt skydd steg kraftigt i Finland år 2015. År 2014 ansökte 3 651 personer om internationellt skydd i Finland, och år 2015 var antalet sökande 32 478. Fenomenet berör också många andra länder i och utanför Europa. Det ökade antalet sökande medför utmaningar för Migrationsverket, som fattar beslut i första instans, och för Helsingfors förvaltningsdomstol som avgör besvär över beslut som Migrationsverket har meddelat samt för högsta förvaltningsdomstolen, som behandlar ärenden i egenskap av högsta besvärinstans. Finland har med stöd av Europeiska unionens lagstiftning och internationella avtal åtagit sig att ge internationellt skydd till sökande som uppfyller vissa kriterier. Åtagandena är bindande också i samband med invandring i stor skala.

Ett inslag i rättsskyddet består i att domstolarna avgör ärenden snabbt. I 21 § 1 mom. i grundlagen ställs kravet att ett ärende ska behandlas utan ogrundat dröjsmål. Också för dem som ansöker om internationellt skydd är det av vikt att deras ärenden avgörs inom en rimlig tid. Detta är angeläget för att sökandena inte ska behöva bo onödigt länge på förläggningar. Att ärendena behandlas utan dröjsmål är viktigt också av ekonomiska skäl, och dessutom kan det bidra till att förebygga att ogrundade asylansökningar ges in.

Propositionen syftar till att effektivisera domstolarnas verksamhet och trygga tillgången till rättshjälp vid behandlingen av ärenden som gäller internationellt skydd, och samtidigt till att minska statens kostnader med hänsyn till att asylansökningarna bör kunna behandlas utan att den individuella behandlingen av ärenden och ändringssökandenas rättsskydd äventyras.

I propositionen föreslås det att utlänningslagen (301/2004), lagen om utlänningsregistret (1270/1997), lagen om förvaltningsdomstolarna (430/1999), lagen om högsta förvaltningsdomstolen (1265/2006), rättshjälpslagen (257/2002) och lagen om bemötande av utlänningar som tagits i förvar och om förvarsenheter (116/2002) ändras så att verksamheten i de domstolar där besvärärenden som gäller internationellt skydd behandlas kan göras effektivare och besvärärenden kan behandlas snabbt.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Besvärstider och brådskande natur

I beslut som fattats av Migrationsverket, polisen, gränskontrollmyndigheten, arbetskraftsbyrån, en finsk beskickning eller undervisningsministeriet och som avses i utlänningslagen får ändring enligt 190 § i utlänningslagen sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen i enlighet med vad som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. I beslut om nekad inresa som gränskontrollmyndigheten, polisen eller Migrationsverket fattat på grundval av kodexen om Schengengränserna får dessutom ändring sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen i enlighet med vad som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen.

Besvärstiden är en av de viktigaste formföreskrifter som gäller anförande av besvär. Om den föreskrivna besvärstiden inte iakttas, avvisas besvären utan prövning. Besvärstiden och från vilken tidpunkt den räknas samt bestämmelserna om när besvären ska vara besvärinstansen till handa ska anges i besvärshandboken, som fogas till beslut som får överklagas. Enligt 22 § i förvaltningsprocesslagen ska besvär anföras inom 30 dagar från att beslutet har delgivits. Besvären ska anföras inom denna tidsfrist, om ingen avvikande besvärstid har föreskrivits separat. Den allmänna 30 dagar långa besvärstiden gäller också de i 196 § i utlänningslagen föreskrivna besvärstillståndsärenden som behandlas i högsta förvaltningsdomstolen.

Inom förvaltningsprocessärendena har det i fråga om vissa ärendegrupper föreskrivits att domstolsbehandlingen ska ske i brådskande ordning. Föreskrivande av att ärenden ska behandlas i brådskande ordning har tillgripits i ärenden som, utöver att de är av brådskande natur, gäller bl.a. betydande rättsskyddsfrågor.

I lagstiftningen förekommer särskilda besvärstider som avviker från den allmänna besvärstiden. De kan vara antingen kortare eller längre än den allmänna besvärstiden 30 dagar. Kortare besvärstider har använts särskilt när det är brådskande för ändringssökanden att ärendet avgörs och anförandet av besvär kan förmodas vara relativt enkelt. Den vanligaste besvärstiden som är kortare än den allmänna är 14 dagar.

Genom att se till att domstolarna har de resurser som behövs och att antalet biträden vid rättegångarna är tillräckligt och genom att förkorta besvärstiderna påskyndas domstolshandlingarna av ärenden som gäller internationellt skydd. Detta bidrar dessutom till att förkorta den tid som åtgår till att vänta på att besluten ska vinna laga kraft. Samma sak eftersträvas också genom att det föreskrivs att ärendena ska behandlas i brådskande ordning. För dem som har sökt internationellt skydd är det viktigt att så snabbt som möjligt få ett lagakraftvunnet avgörande.

Med tanke på snabbheten i besvärprocessen och rättsskyddet för dem som söker ändring är det viktigt att Migrationsverket utan dröjsmål kan lämna de handlingar som gäller ett ärende till den ändringssökandes biträde. För att säkerställa detta är det viktigt att Migrationsverket påskyndar genomförandet av verkets pågående projekt för införande av elektroniska tjänster för biträden.

2.2 Bestämmelser om domstolarnas sammansättning

Förvaltningsdomstolarna är första domstolsinstans i besvär över förvaltningsärenden. På senare år har förvaltningsdomstolarna behövt avgöra ärenden som varit mer omfattande, krävande och betydande från samhälls- synpunkt än förr. Det är då viktigt att personresurserna styrs så ändamålsenligt som möjligt till de ärenden som ska avgöras och på det sätt som dessa ärendens natur förutsätter, och bara i den utsträckning som trygghet av rättsskyddet i varje enskilt fall förutsätter.

Enligt huvudregeln är förvaltningsdomstolarna domföra i en sammansättning med tre medlemmar när de utgör fullföljdsdomstolar. Bestämmelserna i lagen om förvaltningsdomstolarna möjliggör emellertid att ärenden avgörs också i en sammansättning med färre ledamöter. Utgångspunkten för att förvaltningsdomstolarnas sammansättning ska kunna lättas upp och bli flexiblare är en arbetsfördelning mellan sammansättningarna som är effektiv och kostnadsbesparande och som främjar tillgodoseendet av rättsskyddet inom förvaltningsprocesserna.

Fastän förvaltningsdomstolarna när de fungerar som fullföljdsdomstolar i princip har en sammansättning med tre ledamöter, har det ur processekonomisk synvinkel varit motiverat att bredda möjligheten att arbeta i en sammansättning med en domare i ärenden där det inte kan bedömas att flera domares medverkan är nödvändig för att trygga rättsskyddet. Det är emellertid skäl att begränsa domsrätten för snävare sammansättningar till sådana ärendegrupper som uppräknas för sig i lag. Vid exempelvis Helsingfors förvaltningsdomstol har denna sammansättning när vissa asylärenden behandlats vid s.k. påskyndat förfarande visat sig vara ett flexibelt och snabbt tillvägagångssätt. Enligt utlänningslagen har således besvär över sådana asylbeslut där ansökan har avslagits såsom uppenbart ogrundad därmed redan i dagens läge kunnat avgöras i Helsingfors förvaltningsdomstol i en sammansättning med en domare. Dessutom kan andra utlänningsärenden som gäller internationellt skydd än sådana som behandlas enligt det s.k. ordinarie förfarandet redan nu behandlas vid förvaltningsdomstolen i reducerad sammansättning med två ledamöter. Förvaltningsdomstolarna är på så sätt redan nu, beroende på ärendegruppen, domföra inte bara i sammansättningar med tre ledamöter utan ofta också i sammansättningar med två ledamöter eller en enda ledamot. I det nuvarande läget är det motiverat att möjligheten till sammansättning med två domare utsträcks också till ärenden som gäller internationellt skydd och där det ordinarie förfarandet tillämpas.

Bestämmelser om förvaltningsdomstolarnas domföra sammansättningar finns dels i lagen om förvaltningsdomstolarna och lagen om högsta förvaltningsdomstolen, dels i flera speciallagar. Också i utlänningslagen föreskrivs det om sammansättningarna. Att bestämmelserna om sammansättningen är uppdelade på flera författningar gör det svårare att bemästra tillämpningen av dem, och därför är det befogat att sträva efter att koncentrera regleringen. I denna proposition föreslås därför att det i utlänningslagen, lagen om förvaltningsdomstolarna och lagen om högsta förvaltningsdomstolen samtidigt görs också tekniska ändringar som i och för sig inte ändrar på nuläget.

Enligt 6 § 2 mom. 2 punkten i lagen om högsta förvaltningsdomstolen är högsta förvaltningsdomstolen domföra med tre ledamöter när den behandlar och avgör ansöknings- eller besvärärenden som gäller verkställighetsförbud eller avbrytande av verkställighet eller något annat förordnande om verkställigheten. Med stöd av lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007) kan dock en ledamot avgöra begäranden om förbud mot eller avbrytande av utmätningen av skatter och avgifter. Likaså kan förvaltningsdomstolen enligt utlänningslagen i sammansättning med en domare avgöra en ansökan om förbud mot eller avbrytande av verkställighet i utlänningsärenden. En ledamot av förvaltningsdomstolen kan redan nu utan ärendegruppsspecifika särskilda bestämmelser förbjuda verkställigheten av beslut eller förordna att verkställigheten ska avbrytas eller meddela något annat förordnande som gäller verkställigheten. Största delen av dessa förordnanden gäller förbud mot eller avbrytande av verkställighet. Förordnanden av annat slag är sällsynta i praktiken. Processuellt sett spelar det ingen roll huruvida meddelandet av ett förordnande gäller verkställighetsförbud eller avbrytande av verkställighet eller något annat slag av förordnande. Eftersom den beslutanderätt som en ledamot av förvaltningsdomstolen har inte har begränsats utifrån förordnandenas natur, är beslutanderätten i fråga om sådana vidtagna åtgärder generell i verkställighetsärenden.

Det finns behov av att vidareutveckla regleringen av förvaltningsdomstolens och högsta förvaltningsdomstolens sammansättning.

2.3 Begränsning av tilläggsutredning

Enligt 33 § i förvaltningsprocesslagen (586/1996) ska förvaltningsdomstolen se till att ärendet blir utrett. Tilläggsutredning som inkommit efter att rättegången inletts ska i regel beaktas när ärendet avgörs.

Enligt 27 § i förvaltningsprocesslagen får ändringssökanden efter att besvärstiden löpt ut i ett anhängigt ärende framställa endast sådana nya yrkanden som baserar sig på ändringar i förhållandena eller på omständigheter som kommit till ändringssökandens kännedom först efter att besvärstiden löpt ut. Ändringssökanden får efter att besvärstiden löpt ut framföra nya grunder till stöd för sina yrkanden, om inte saken därigenom blir en annan.

Om besvären är bristfälliga, ska ändringssökanden enligt 28 § i förvaltningsprocesslagen ges tillfälle att komplettera dem, om en komplettering inte saknar betydelse för behandlingen av ärendet. Ändringssökanden ska då ges en skälig frist för att komplettera sina besvär och samtidigt upplysas om på vilket sätt besvären är bristfälliga. Bestämmelsen gäller t.ex. situationer där det av besvären inte framgår vilket beslut besvären gäller eller vilka ändringar som yrkas i beslutet.

När förvaltningsdomstolen ber en part avge förklaring med anledning av utredning som den andra parten har gett in, ska den förstnämnda parten enligt 35 § i förvaltningsprocesslagen föreläggas en skälig frist för avgivande av förklaringen. Samtidigt ska parten upplysas om att ärendet kan avgöras efter att fristen löpt ut även om förklaring inte har avgetts. I praktiken har det ansetts att förklaring (utredning) som avgetts efter att fristen löpt ut dock ska beaktas när ärendet avgörs, om det är möjligt i praktiken.

Förvaltningsdomstolen är skyldig att se till att fakta klarläggs. Domstolen ska också se till att parterna får framlägga sin uppfattning om rättegångsmaterialet. Förvaltningsprocesslagen innehåller inga bestämmelser om att domstolen kan fastställa en tidsfrist inom vilken all den tilläggsutredning som är möjlig att ge ska läggas fram i ärendet.

Om tilläggsutredning ges in till domstolen i det skede då beslutsförslaget har satts upp eller ärendet redan har behandlats vid en session, men beslutet ännu inte har sänts, innebär beaktandet av tilläggsutredning att beredningen av ärendet fortgår. Den andra parten i rättegången ska i allmänhet ges tillfälle att yttra sig om den nya tilläggsutredningen. Detta fördröjer erhållandet av domstolens avgörande i ärendet, varvid meddelandet av beslutet senareläggs. Regleringen behöver ses över.

2.4 Grunder för beviljande av besvärstillstånd

Krav på besvärstillstånd vid sökande av ändring hos högsta förvaltningsdomstolen är numera i bruk inom flera ärendegrupper. Systemet med besvärstillstånd gör att högsta förvaltningsdomstolen kan koncentrera sig på att ta ställning till problematiska juridiska frågor och i högre grad överlåta åt förvaltningsdomstolarna att bedöma bevisning.

De frågor som regleras i utlänningslagen, däribland internationellt skydd, omfattas av systemet med besvärstillstånd. Ändring i beslut av förvaltningsdomstolen får sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd. Tillstånd kan meddelas för det första om det med avseende på lagens tillämpning i andra liknande fall eller med hänsyn till en enhetlig rättspraxis är av vikt att ärendet prövas av högsta

förvaltningsdomstolen. Denna prejudikatsgrund anknyter till styrning av praxis för att uttolka och tillämpa lagstiftningen. Att rättspraxis är vedertagen hindrar inte nödvändigtvis att besvärstillstånd meddelas på denna grund, eftersom det kan visa sig befogat att utveckla rättspraxis. För det andra kan besvärstillstånd beviljas, om det finns ett annat vägande skäl för beviljande av tillstånd. Ett sådant vägande skäl kan vara t.ex. att avgörandet har en mycket stor ekonomisk eller annan betydelse för en part. Då är det fråga om att meddela besvärstillstånd på intressegrund.

Ser man enbart till antalet personer som anlände till Finland år 2015 och ansökte om internationellt skydd har högsta förvaltningsdomstolen att vänta uppskattningsvis 5 000 ansökningar om besvärstillstånd. För närvarande behandlar högsta förvaltningsdomstolen sammanlagt omkring 4 000 ärenden årligen. I dagsläget omfattar systemet med besvärstillstånd ungefär hälften av de ärenden som inkommer till högsta förvaltningsdomstolen. Högsta förvaltningsdomstolen meddelade år 2015 besvärstillstånd i mindre än 10 procent av de ärenden som gällde internationellt skydd.

I besvärstillståndsärenden undersöker högsta förvaltningsdomstolen först om det finns grund för att bevilja besvärstillstånd i det aktuella fallet. Om ingen sådan grund finns, meddelar högsta förvaltningsdomstolen i sammansättning med tre eller två ledamöter ett beslut där den konstaterar att besvärstillstånd inte beviljas. Förvaltningsdomstolens beslut blir därmed slutligt. Om en i lag föreskriven grund för beviljande av besvärstillstånd förekommer i saken i fråga, meddelar högsta förvaltningsdomstolen besvärstillstånd. Då avges ett motiverat avgörande i sak i besvärärendet. Avgörandet träffas vanligen i sammansättning med fem ledamöter.

Med hjälp av bestämmelser om besvärstillstånd går det att försnabba erhållandet av slutliga avgöranden, och högsta förvaltningsdomstolen får koncentrera sig på fall där det är speciellt viktigt att ett avgörande träffas i högsta rättsinstans. Besvärstillståndsregleringens funktion påverkas också av på vilken grund besvärstillstånd beviljas. Om grunderna för beviljande av besvärstillstånd inskränks får högsta förvaltningsdomstolen bättre förutsättningar än nu att koncentrera sig på att styra de rättsliga frågorna i utlänningsärenden i högsta instans.

2.5 Besvärsskrift i besvärstillståndsärenden

Enligt 198 § i utlänningslagen ska besvärsskriften vid ansökan om besvärstillstånd ges in till högsta förvaltningsdomstolen. I bestämmelsen nämns inte separat ansökan om besvärstillstånd, där det ska motiveras varför besvärstillstånd bör beviljas. I bestämmelsen förutsätts det inte heller att högsta förvaltningsdomstolen fattar ett separat beslut om beviljande av besvärstillstånd. För tydlighetens skull är det befogat att i lagen förutsätta att inte bara en besvärsskrift utan också en ansökan om besvärstillstånd ges in till högsta förvaltningsdomstolen och att ansökan om besvärstillstånd ska innehålla skälen till att sökanden anser att det finns en lagstadgad grund för att bevilja besvärstillstånd. I gengäld är det befogat att högsta förvaltningsdomstolen utvecklar sin praxis så att den i sin sammansättning för behandling av besvärstillståndsärenden fattar ett uttryckligt separat beslut om att ansökan om besvärstillstånd avslås eller beviljas.

2.6 Verkställighet av avvisningsbeslut

Bestämmelser om verkställighet av avvisningsbeslut finns i 201 § i utlänningslagen. I 1 mom. föreskrivs det om huvudregeln i samband med avvisning. I 2—5 mom. finns bestämmelser om verkställighet av avvisning när det gäller olika förfaranden i samband med internationellt skydd.

I ärenden som gäller internationellt skydd har det i besvärsskedet framkommit en möjlighet att dra ut på verkställigheten av avvisningen genom att återkalla besvären och göra en ny ansökan. Om ett negativt beslut har fattats med anledning av en utlännings ansökan om internationellt skydd och det har förordnats att utlänningen ska avvisas men han eller hon efter att ha fått det negativa beslutet första gången ansöker på nytt om internationellt skydd, fogas enligt rådande praxis ett nytt avvisningsbeslut till det avslagsbeslut som gäller den nya ansökan. Det nya avvisningsbeslutet får överklagas, och enligt 198 b § i utlänningslagen får ansökan om förbud mot eller avbrytande av verkställighet av avvisningsbeslutet göras inom sju dagar från det att beslutet delgetts sökanden. Om ansökan om förbud mot eller avbrytande av verkställighet görs, ska avgörandet av det inväntas enligt 201 § 4 mom. i utlänningslagen innan avvisningsbeslutet kan verkställas. På detta sätt kan utlänningsens ärende inledas på nytt i samma domstol där besvären nyligen hade återkallats, och verkställigheten kan dröja obefogat på grund av åtgärder som sökanden vidtagit.

Den gällande lagstiftningen har gett sökandena möjlighet att fördröja avlägsnandet ur landet, eftersom det har varit möjligt att efter att besvären återkallats anföra nya besvär hos förvaltningsdomstolen över det nya avvisningsbeslut som har fattats med anledning av den nya ansökan, och att ansöka om förbud mot eller avbrytande av verkställighet av avvisningen. Efter att besvären återkallats har ärendet kunnat komma upp i domstolen på nytt, och på grund av vedertagen praxis har det föregående lagakraftvunna avvisningsbeslutet inte verkställts.

En utlänning som i besvärsskedet uppdagar nya grunder för erhållande av internationellt skydd kan lägga fram dem direkt för förvaltningsdomstolen utan att besvären av den anledningen behöver återkallas och en ny ansökan göras. Att besvären återkallas och en ny ansökan omedelbart görs är ett tecken på att det är fråga om sådant försenande av avlägsnandet ur landet som avses i förfarandedirektivet.

Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/32/EU om gemensamma förfaranden för att bevilja och återkalla internationellt skydd (omarbetning), nedan *förfarandedirektivet*, innehåller bestämmelser om asylförfaranden. I artikel 41 i direktivet finns bestämmelser om undantag från rätten att stanna kvar på territoriet vid efterföljande ansökningar. I artikel 41.1 a föreskrivs det om en situation där det är fråga om en första efterföljande ansökan, alltså en ny ansökan som avses i 102 § i utlänningslagen. Rätt att stanna kvar på territoriet finns inte, om en person har lämnat in en ansökan enbart för att försena eller hindra verkställigheten av ett beslut som skulle leda till att han eller hon omedelbart avlägsnas från medlemsstaten i fråga.

2.7 Behandling i tingsrätten av ärenden som gäller utläningar som tagits i förvar

I 128 § i utlänningslagen föreskrivs det om ny behandling i tingsrätten av ärenden som gäller utläningar som tagits i förvar. Om det inte har bestämts att en utlänning som tagits i förvar ska frigges, ska tingsrätten på förvaringsorten på eget initiativ ta upp till ny behandling ett ärende som gäller förvar eller placering undantagsvis. Ärendet ska tas upp senast två veckor efter varje beslut genom vilket tingsrätten har bestämt att den som tagits i förvar fortfarande

ska hållas i förvar på placeringsstället i fråga. Erfarenheterna visar att i vissa tingsrätter kan så mycket som 80 procent av de behandlingar som följer av utlänningslagen vara nya behandlingar.

Avvisade personer som sökt internationellt skydd har anlänt från länder som många gånger inte tar emot sådana vars medborgarskap är oklart. För dessa personer blir antalet nya behandlingar stort. Enligt utlänningslagen ska den som tagits i förvar frigges senast sex månader efter det att beslutet om tagande i förvar fattats, även om tiden för hållande i förvar i vissa fall får vara högst tolv månader. De nya behandlingarna ger tingsrätterna rikligt med arbete.

Enligt 3 kap. 15 § i tvångsmedelslagen (806/2011) ska domstolen på begäran av den häktade senast fyra dygn efter det att begäran framställdes ta upp häktningsärendet till ny behandling. Ett häktningsärende behöver dock inte tas upp till ny behandling tidigare än två veckor efter den föregående behandlingen. Regleringen i utlänningslagen om ny behandling i tingsrätten av ett ärende som gäller en utlänning som tagits i förvar grundar sig på tidigare reglering i tvångsmedelslagen. Det är befogat att till denna del uppdatera utlänningslagen så att den motsvarar den nuvarande regleringen i tvångsmedelslagen.

2.8 Utlänningsregistret

Utlänningsregistret är ett personregister som förs med hjälp av automatisk databehandling. Det förs och används som underlag för behandling av, beslut om och övervakning av utlänningars inresa och utresa samt vistelse och arbete i Finland, för tryggnad av statens säkerhet och för genomförande av sådana säkerhetsutredningar som avses i säkerhetsutredningslagen (726/2014). Utlänningsregistret förs dessutom som underlag för behandling av och beslut i ärenden som gäller förvärv, behållande och förlust av finskt medborgarskap samt bestämmande av medborgarskapsstatus.

Utlänningsregistret är ett personregister som består av delregistret för ansökningsärenden, delregistret för främlingspass och resedokument för flyktning, delregistret för övervakning av inresor och utresor, delregistret för examina samt delregistret för medborgarskapsärenden. Migrationsverket bär som registeransvarig det huvudsakliga ansvaret för utlänningsregistret, enligt 3 § i lagen om utlänningsregistret. Utlänningsregistret omfattar dessutom delregistret för visumärenden och delregistret för inresevillkor, för vilka utrikesministeriet som registeransvarig bär det huvudsakliga ansvaret. Utlänningsregistret förs och används också av polisen, gränsbevakningsväsendet, Tullen, närings-, trafik- och miljöcentralerna, arbets- och näringsbyråerna, fängvårdsmyndigheterna och diskrimineringsombudsmannen. I och med att Migrationsverket som registeransvarig bär det huvudsakliga ansvaret för utlänningsregistret beslutar verket i praktiken till vilka uppgifter i det nämnda registret de andra registeransvariga får tillgång till för skötseln av sina uppgifter.

Högsta förvaltningsdomstolen och de regionala förvaltningsdomstolarna har med stöd av 29 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) rätt att också av Migrationsverket få även sekretessbelagda uppgifter som de behöver och som finns i utlänningsregistret och gäller ett utlänningsärende som de håller på att behandla. Ur detta register kan de dock inte med hjälp av en teknisk anslutning få uppgifter som de behöver, något som fördröjer behandlingen av sådana ärenden i domstolen. Eftersom dessa domstolar inte är registeransvariga vad utlänningsregistret beträffar kan de inte heller föra in i registret uppgifter om beslut som de har fattat i invandringsärenden, utan dessa uppgifter sänds till verkställighetsmyndigheterna per telefax eller ges till dem per telefon.

Det nuvarande förfarandet behöver bli effektivare och smidigare. Också högsta förvaltningsdomstolen och de regionala förvaltningsdomstolarna bör bli registeransvariga vad utlänningsregistret beträffar, så att de får rätt att föra och använda registret med hjälp av automatisk databehandling.

Den som ansöker om internationellt skydd har enligt utlänningslagen och rättshjälpslagen (257/2002) rätt att få rättshjälp vid behandlingen av sin sak. Enligt nuvarande praxis kontrollerar rättshjälpsbyråerna hos Migrationsverket huruvida den som har ansökt om rättshjälp har anhängiggjort en ansökan om internationellt skydd eller inte. För att förfarandet i utlänningsärenden ska vara så smidigt och snabbt som möjligt också i detta hänseende bör rättshjälpsbyråerna ha möjlighet att kontrollera saken i utlänningsregistret och att ur samma register få de uppgifter som de behöver för att kunna behandla ansökningar om rättshjälp i samband med internationellt skydd.

2.9 Förvaltningsdomstolens rätt att få upplysningar

Enligt 21 § i lagen om förvaltningsdomstolarna är statliga och kommunala samt andra offentliga samfunds myndigheter utan hinder av gällande sekretessbestämmelser skyldiga att på begäran lämna de upplysningar och den handräckning som en förvaltningsdomstol behöver för att behandla ett ärende. Denna generellt utformade bestämmelse har i praktiken lett till problem med att tillgodose rätten till upplysningar, exempelvis när förvaltningsdomstolen ber rättsregistercentralen sända uppgifter ur bötesregistret. Rättsregistercentralen har med åberopande av lagen om verkställighet av böter (672/2002) och motiven till den ansett att den inte kan lämna ut uppgifter ur bötesregistret med stöd av en så allmänt formulerad bestämmelse om rätt till upplysningar. Den har förutsatt mera detaljerad reglering för att kunna lämna ut begärda uppgifter.

Enligt nuvarande praxis går det inte att reglera myndigheters rätt att få sekretessbelagda uppgifter lika vagt som i 21 § i lagen om förvaltningsdomstolarna, där rätten är kopplad till upplysningar som behövs. Grundlagsutskottet har vid sin bedömning av regleringen om erhållande och utlämnande av sekretessbelagda uppgifter fäst avseende bl.a. vid vad och vem rätten att få uppgifter gäller och hur rätten är kopplad till nödvändighetskriteriet. Om det informationsinnehåll som rätten att få upplysningar innefattar inte uttrycks uttömmande i bestämmelsen i fråga bör kravet på att uppgifterna är nödvändiga för ett visst syfte anges i bestämmelsen, enligt utskottet (t.ex. GrUU 10/2014 rd). Regleringen behöver ses över.

2.10 Rättshjälp

Bestämmelser om utlänningars rätt till rättshjälp finns i rättshjälpslagen, enligt en hänvisningsbestämmelse i 9 § 1 mom. i utlänningslagen. Enligt 1 § i rättshjälpslagen beviljas rättshjälp med statlig finansiering den som behöver sakkunnig hjälp i en rättslig angelägenhet och som på grund av sin ekonomiska ställning inte själv kan betala utgifterna för att sköta saken. Rättshjälpen omfattar juridisk rådgivning och behövliga åtgärder samt biträdande i domstol och hos andra myndigheter och befrielse från vissa kostnader i samband med behandlingen av ett ärende, så som bestäms i rättshjälpslagen. Enligt 2 § 2 mom. i rättshjälpslagen beviljas rättshjälp personer som inte har hemkommun i Finland samt personer som inte har hemvist eller inte är bosatta i någon annan av Europeiska unionens medlemsstater eller i en stat som hör

till Europeiska ekonomiska samarbetsområde, om personens sak behandlas i en finsk domstol eller om det finns särskilda skäl att bevilja rättshjälp.

Rättshjälpen lämnas av ett offentligt rättsbiträde, enligt 8 § i rättshjälpslagen. I domstolsärenden kan till biträde dock också förordnas ett privat biträde som har gett sitt samtycke till uppdraget. Till privat biträde ska förordnas en advokat eller ett rättegångsbiträde med tillstånd som avses i lagen om rättegångsbiträden med tillstånd (715/2011). Om den som beviljats rättshjälp själv till sitt biträde har föreslagit en person som uppfyller behörighetsvillkoren ska denne förordnas, om inte särskilda skäl kräver något annat. Ett biträde ska i sitt uppdrag iakttä god advokatsed.

Enligt 9 § 2 mom. i utlänningslagen kan när ett förvaltningsärende behandlas också en annan person med juristutbildning än ett offentligt rättsbiträde förordnas till utlänningsens biträde. Med stöd av denna bestämmelse har rättshjälpstjänster för dem som söker internationellt skydd ordnats enligt rättshjälpslagen från och med den 1 januari 2013. Före det skötte förläggningarna om att rättshjälp ordnades när ärendena behandlades som förvaltningsärenden.

Förfarandedirektivet anger en miniminivå för beviljande av rättshjälp med statlig finansiering till dem som ansöker om internationellt skydd. När det gäller de förfaranden som hänför sig till det första beslutet ska medlemsstaterna enligt artikel 19 i direktivet se till att sökande på begäran får kostnadsfri rättslig information och information om förfarandet mot bakgrund av sökandens särskilda förhållanden. Enligt artikel 20 i direktivet ska artikel 19 inte tillämpas, om sökandena får kostnadsfritt rättsligt bistånd i förfaranden som hänför sig till det första beslutet.

I Finland har de som ansöker om internationellt skydd haft rätt till rättshjälp med statlig finansiering både i det förfarande som hänför sig till det första beslutet, dvs. behandling av ett förvaltningsärende (inkl. asylsamtalet), och i domstolsskedet. Rättshjälpen har nästan alltid lämnats av privata biträden av vilka en del är advokater, en del är rättegångsbiträden med tillstånd och ytterligare en del är andra personer med juristutbildning. Under perioden 1.1.2015—31.12.2015 fattades ca 8 100 beslut om rättshjälp som gällde privata biträden.

Antalet personer som söker internationellt skydd nästan tiofaldigades år 2015 från år 2014. Antalet sökande som fick ett beslut om rättshjälp trefaldigades under samma period. Tillgången till rättshjälpstjänster och tjänsternas omfattning har planerats och dimensionerats för en skara som är mycket mindre än den nuvarande. Tillhandahållandet av rättshjälpstjänster måste omprövas utgående från de nya förhållandena.

Rättshjälpen för dem som söker internationellt skydd kritiserades redan innan antalet sökande började växa. Den omständigheten att också andra personer med juristutbildning än offentliga rättsbiträden, advokater eller rättegångsbiträden med tillstånd kan förordnas till biträden för utlänningsärenden när förvaltningsärenden behandlas har rönt kritik, eftersom dessa andra personer med juristutbildning i sin egenskap av biträden utövar verksamhet som inte omfattas av något som helst lagstadgat tillsynssystem. Enligt justitiekanslern i statsrådet bör det säkerställas att de som tillhandahåller allmän rättshjälp i utlänningsärenden har tillräcklig kännedom om dessa ärenden och uppfyller de yrkesetiska kraven (OKV/7/20/2011).

Rättshjälpen för den som söker internationellt skydd är numera mer vidsträckt än rättshjälpen för andra som ansöker om rättshjälp för behandling av förvaltningsärenden, och den överstiger den miniminivå som anges i förfarandedirektivet. I dagens läge är det inte möjligt att vidmakthålla denna nivå. Antalet tillgängliga biträden är inte så stort att rättshjälp enligt rättshjälpslagen i praktiken skulle kunna ges i nuvarande utsträckning redan vid behandlingen av

förvaltningsärenden till var och en som ansöker om internationellt skydd. Det är nödvändigt att rättshjälpen till dem som söker internationellt skydd vid behandlingen av förvaltningsärenden begränsas så att biträdes närvaro vid asylsamtalet ersätts endast av vägande skäl. Möjligheten att få rättshjälp också i förvaltningsskedet bör ordnas så att den baserar sig på rättshjälpslagen i stället för på specialbestämmelser i utlänningslagen. Det är likaså befogat att se över behörighetskraven för biträden med avseende på de yrkesetiska kraven på och för att ordna tillsynen över biträdenas verksamhet.

Arvodet och ersättningen för kostnader till ett privat biträde som förordnats enligt rättshjälpslagen fastställs med stöd av 17 § i lagen för de behövliga åtgärderna enligt tidsåtgång. Genom förordning av statsrådet föreskrivs närmare om de åtgärder för vilka arvode betalas, storleken av timarvodet och minimiarvodet för ett enskilt ärende. Ett fast arvode enligt ärende, dvs. att en taxa fastställs för ärenden som gäller internationellt skydd, gör behandlingen av arvodesfakturer i förvaltningsdomstolarna och vid rättshjälpsbyråerna tydligare och effektivare. För att möjliggöra detta bör bestämmelserna i rättshjälpslagen ses över. Förslaget till ett fast arvode enligt ärende för rättshjälp ingår i Helhetsplanen för rättshjälpsverksamheten, som publicerats den 7 juli 2015 (JM 41/2015 Utredningar och anvisningar). I enlighet med statsminister Juha Sipiläs regerings asylpolitiska åtgärdsprogram (8.12.2015) ändras arvodesgrunderna för den rättshjälp som asylsökande får så att de avgörs från fall till fall.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

Propositionens huvudsakliga syfte är att skapa förutsättningar för att besvärärenden som gäller internationellt skydd ska kunna behandlas snabbare än förr.

I propositionen föreslås en översyn av bestämmelserna om Helsingfors förvaltningsdomstols och högsta förvaltningsdomstolens sammansättning vid behandlingen av utlänningsärenden.

I propositionen föreslås det att besvärstiden i ärenden som gäller internationellt skydd och avgörs i ett asylförfarande ska vara 21 dagar från delfäendet av beslutet i stället för den allmänna besvärstiden 30 dagar när det är fråga om besvär som anförs hos förvaltningsdomstolen. Besvär ska anföras hos och ansökan om besvärstillstånd göras till högsta förvaltningsdomstolen inom 14 dagar från delfäendet av beslutet. Ett ytterligare förslag är att Helsingfors förvaltningsdomstol och högsta förvaltningsdomstolen i brådskande ordning ska behandla ärenden som gäller internationellt skydd samt vissa ärenden som hänför sig till dem.

I propositionen föreslås det att bestämmelser om ansökan om besvärstillstånd lyfts in i utlänningslagen. Till denna del syftar propositionen till att förtydliga behandlingen av besvärstillståndsärenden i högsta förvaltningsdomstolen.

Regleringen i utlänningslagen om grunderna för beviljande av besvärstillstånd föreslås bli ändrad. Enligt förslaget ska besvärstillstånd kunna beviljas endast på den grunden att det med avseende på lagens tillämpning i andra liknande fall eller med hänsyn till en enhetlig rättspraxis är av vikt att ärendet prövas av högsta förvaltningsdomstolen, eller om det finns ett annat särskilt vägande skäl för beviljande av besvärstillstånd.

I propositionen föreslås att ett tidigare lagakraftvunnet avvisningsbeslut ska kunna verkställas, om den som saken gäller återkallar sina besvär och gör en ny asylansökan. Avsikten är att förebygga möjligheten att med hjälp av förfarandet för ny ansökan fördröja verkställigheten av beslut om avlägsnande ur landet.

Ett av förslagen i propositionen går ut på att utlänningslagen kompletteras med en ny paragraf om begränsning av inlämningen av tilläggsutredning till domstolen. Enligt förslaget kan domstolen fastställa en tidsfrist efter vars utgång ny tilläggsutredning inte längre beaktas.

Det föreslås att 21 § i lagen om förvaltningsdomstolarna, där det föreskrivs om förvaltningsdomstolens rätt till upplysningar och handräckning, ses över så att den motsvarar den reglering av myndigheternas rätt att få sekretessbelagda uppgifter som grundlagsutskottet förutsätter och som är förenlig med nuvarande praxis. På grund av att de ärenden som förvaltningsdomstolen behandlar är av mycket varierande slag är det inte möjligt att reglera förvaltningsdomstolens rätt till upplysningar genom att i en bestämmelse uttömmande räkna upp alla myndigheter och de upplysningar som dessa förfogar över som rätten till upplysningar omfattar. Därför föreslås rätten till upplysningar bli avgränsad på det sätt som grundlagsutskottet förutsätter till sådana sekretessbelagda uppgifter som är nödvändiga för att förvaltningsdomstolen ska kunna avgöra ett ärende som den behandlar.

Syftet med de föreslagna ändringarna av lagen om utlänningsregistret är att behandlingen av utlänningsärenden och särskilt ärenden som gäller internationellt skydd ska löpa effektivare och smidigare. Därför föreslås en översyn av lagens 3 § så att också högsta förvaltningsdomstolen och förvaltningsdomstolarna definieras som registeransvariga för utlänningsregistret. När också dessa domstolar har rätt att föra och använda utlänningsregistret med hjälp av automatisk databehandling kan de själva kontrollera i registret de uppgifter som de behöver för sitt beslutsfattande och föra in i registret uppgifter om beslut som de har meddelat. Detta effektiviserar verkställigheten av utlänningsärenden. Det är viktigt att dessa domstolar i utlänningsregistret för in uppgifter om positiva respektive negativa beslut som de har fattat med anledning av besvär i utlänningsärenden, alldeles som uppgifter om positiva respektive negativa beslut som de har fattat med anledning av ansökningar om förbud mot eller avbrytande av verkställighet av myndighetsbeslut. Dessutom bör högsta förvaltningsdomstolen i registret föra in uppgifter om positiva respektive negativa beslut som den har fattat med anledning av ansökningar om besvärstillstånd i utlänningsärenden.

Migrationsverket beslutar liksom i nuläget som den registeransvariga som bär det huvudsakliga ansvaret för utlänningsregistret till vilka uppgifter i detta register de nämnda domstolarna har tillgång inom ramen för sin behörighet och sina uppgifter. Att det föreskrivs om de nämnda domstolarnas rätt att använda och föra in uppgifter medför inte att de får andra skyldigheter än de skyldigheter de redan har enligt den allmänna uppgiftsskyddslagstiftningen. Det föreslås att den registeransvarigas ansvar förtydligas genom att det till lagen om utlänningsregistret fogas ett omnämnande enligt vilket den registeransvariga ansvarar bara för att de uppgifter som den själv har fört in i registret är korrekta samt för att registreringen och användningen är laglig vid skötseln av de egna uppgifterna. För att rättshjälpsförfarandet också för dem som ansöker om internationellt skydd ska bli så smidigt och snabbt som möjligt föreslås till lagen bli fogad en bestämmelse som berättigar rättshjälpsbyråerna att ur utlänningsregistret oberoende av sekretessbestämmelserna med hjälp av teknisk anslutning få information som de behöver i ärenden som gäller internationellt skydd.

Det föreslås att specialbestämmelserna om lämnande av rättshjälp i utlänningslagen ändras så att i rättshjälpen ingår biträdes närvaro vid asylsamtalet endast om det av särskilt vägande skäl är nödvändigt. I det asylsamtal som avses i 97 a § i utlänningslagen utreds den sökandes grunder för erhållande av internationellt skydd. Genom den föreslagna ändringen ingriper man inte i övrigt i en utlännings rätt att få rättshjälp vid behandlingen av ett förvaltningsärende, utan möjligheten att få rättshjälp bestäms på basis av rättshjälpslagen. Rättshjälp ges således i första hand av offentliga rättsbiträden. En uppgift som gäller rättshjälp kan på de grunder som avses i 10 § i lagen om statliga rättshjälpsbyråer (258/2002) hänvisas t.ex. till ett privat bi-

tråde. Dessutom har sökanden fortfarande rätt att anlita ett biträde på egen bekostnad också vid asylsamtalet.

Enligt propositionen kan i fortsättningen bara advokater och rättegångsbiträden med tillstånd förordnas till privata biträden i förvaltnings- och besvärssärenden som gäller internationellt skydd. Detta främjar sökandenas rättsskydd och bidrar till att förbättra kvaliteten på rättshjälpen. I ett ärende som gäller internationellt skydd fastställs särskilt för varje ärende ett skäligt arvode till privata biträden för skötseln av uppdraget som biträde. Användningen av fasta arvoden gör behandlingsprocessen snabbare och tydligare och är ägnad att hejda en ökning av kostnaderna.

4 Propositionens konsekvenser

År 2015 anlände till Finland 32 478 personer som ansökte om internationellt skydd. Uppskattningsvis ca 10 000 av alla sökande som anlände år 2015 kommer antagligen att anföra besvär hos Helsingfors förvaltningsdomstol, och ca 5 000 sökande väntas anföra fortsatta besvär hos högsta förvaltningsdomstolen. I normala fall behandlar Helsingfors förvaltningsdomstol sammanlagt ca 7 500 ärenden per år och högsta förvaltningsdomstolen ca 4 000 ärenden per år. Den förväntade ökningen av antalet besvär är betydande.

Antalet personer som söker internationellt skydd beräknas vara högt också år 2016. Dessutom antas det att flera familjemedlemmar till personer som fått internationellt skydd i Finland kommer att ansöka om uppehållstillstånd på grund av familjeband. Också i fråga om dessa beräknas arbetsmängden öka betydligt både vid Migrationsverket och i domstolarna. I fråga om rättegångsförhandlingar är det således fråga om en ny situation som inte enbart är en tillfällig ändring jämfört med tidigare.

Propositionens huvudsakliga syfte är att på olika sätt effektivisera både domstolsbehandlingen och hela behandlingsprocessen i ärenden som gäller internationellt skydd. För närvarande är den genomsnittliga behandlingstiden för ärenden som gäller internationellt skydd ca sex månader vid både Helsingfors förvaltningsdomstol och högsta förvaltningsdomstolen. Den förväntade avsevärda ökningen av antalet besvär utgör en betydande utmaning för domstolarna. Utan särskilda åtgärder kommer domstolsbehandlingarna att till sin längd förlängas mångfaldigt jämfört med tidigare. Med tanke på de sökandes rättsskydd och statsfinanserna är detta ohållbart.

Genom propositionen strävar man efter att förhindra att behandlingstiderna förlängs. Om behandlingstiderna kan hållas korta sparar betydande belopp in redan när man ser till inkvarteringen i förläggningar för dem som ansöker om internationellt skydd. Migrationsverket har uppskattat att dygnspriset är i genomsnitt 43 euro. Om alltså den tid som åtgår till att behandla exempelvis 10 000 asylsökandes ärenden förkortas med en månad, sparar staten ungefär 13 miljoner euro.

Samtidigt är det nödvändigt att för alla som anfört besvär trygga en rättvis rättegång också i fortsättningen. För dem som ansöker om internationellt skydd är det viktigt att beslut i det egna ärendet fås så snabbt som möjligt. Domstolarnas och rättshjälpens verksamhetsförutsättningar ska beaktas så att rättssäkerheten kan bevaras på en hög nivå när behandlingen av besvär påskyndas. För innevarande år har Helsingfors förvaltningsdomstol anvisats ett tilläggsanslag på 7,8 miljoner euro för behandling av asylbesvär och högsta förvaltningsdomstolen ett på 4,4 miljoner euro. Till rättshjälpen har för samma ändamål anvisats ett tilläggsanslag på

11,4 miljoner euro. Tilläggsfinansieringen skapar förutsättningar för att effektivisera processen i ärenden som gäller internationellt skydd, och det är därför viktigt att trygga finansieringen också under de kommande åren.

Ett av justitieministeriets strategiska mål är att fördröjningarna i domstolsbehandlingarna och skillnaderna i behandlingstiderna ska elimineras. Målet eftersträvas både genom att förstärka domstolarnas sammansättningar, i synnerhet när det gäller sådana ärendegrupper där man av erfarenhet vet att det ofta söks ändring och de lägre domstolarnas avgöranden ofta ändras, och genom att lätta upp domstolarnas sammansättning när detta gäller sådana ärendegrupper där detta kan göras utan att rättssäkerheten eller det allmänna förtroendet för rättsliga avgöranden äventyras. I praktiken har de beslut som Migrationsverket, som är förvaltningsmyndighet, har fattat ändrats endast obetydligt i besvärsskedet. Domstolarnas nuvarande behandlingstider är dock ägnade att inverka på att domstolarna på grund av en ny utredning som insamlats med tiden i någon mån återförvisar ärenden för ny behandling till Migrationsverket utan att ta ställning till det egentliga ärendet. Att tiden går orsakar således dubbla processer.

Vid ingången av år 2016 trädde en lagändring i kraft genom vilken högsta förvaltningsdomstolens sammansättning vid beslut om besvärstillståndsärenden inskränktes så att högsta förvaltningsdomstolen är behörig att avgöra ärenden som gäller besvärstillstånd också i en sammansättning med två ledamöter. I denna proposition föreslås en motsvarande ändring för att förvaltningsdomstolens behöriga sammansättning ska kunna inskränkas. Genom att utveckla domstolarnas sammansättningar kan deras arbetssituation underlättas. Genom att domstolarnas sammansättningar förenklas stiger antalet avgjorda ärenden per årsverke. När produktiviteten ökar blir behandlingstiden för ett enskilt ärende kortare, vilket för sin del förbättrar rättsskyddet. Samtidigt stöds förvaltningsdomstolens möjligheter att även i fortsättningen erbjuda tillräckligt snabbt tillgodoseende av rättssäkerheten även vid behandlingen av andra ärenden och ärendegrupper. Propositionen bidrar inte till att äventyra rättssäkerheten i ärenden som gäller internationellt skydd, eftersom förvaltningsdomstolen även i framtiden kan behandla besvär i en sammansättning med fler än två ledamöter.

Genom att föreskriva att ärenden som gäller internationellt skydd ska behandlas i brådskande ordning i domstolarna och genom att förkorta besvärstiderna i dessa ärenden kan domstolsprocesserna göras snabbare om det samtidigt ses till att domstolarna och rättshjälpen har tillräckliga resurser. Genom att föreskriva att ärenden som gäller internationellt skydd ska behandlas i brådskande ordning blir domstolarna enligt lag skyldiga att prioritera behandlingarna av besvärärendena i fråga. Att besvärstiderna förkortas kan i sig ses som en faktor som i viss mån medför utmaningar för biträdenas verksamhet. I samverkan med tillräckliga resurser och genomförande av de ändringar som föreslås i rättshjälpen kan de totala effekterna dock beräknas stödja de sökandes rättsskydd när rättegångsförhandlingarna blir snabbare.

När ett förvaltningsärende behandlas kan i nuläget också en annan person med juristutbildning än ett offentligt rättsbiträde förordnas till utlänningsens biträde. Motsvarande möjlighet finns inte i de andra ärenden som behandlas enligt rättshjälpslagen. Avsikten med ändringsförslaget är att ärenden som gäller internationellt skydd ska få samma ställning som andra ärenden och att trygga ställningen för dem som söker internationellt skydd genom att styra biträdesverksamhet så att den bättre kan övervakas. Kontrollen av bestämmelserna kan således leda till kompetenskrav som gäller biträdena som ger rättshjälp, varvid granskningen av biträdenas behörighetsvillkor beräknas ha en positiv inverkan på kvaliteten på den rättshjälp som ges till de sökande.

I propositionen begränsas inte behandlingen i förvaltningsskedet så att den inte omfattas av rättshjälpen. Rättshjälp ges i första hand vid rättshjälpsbyråerna av offentliga rättsbiträden.

När biträdes närvaro vid asylsamtalet begränsas till endast särskilt vägande skäl kan samma antal biträden sköta flera ärenden. Asylsamtalet är en del av förvaltningsskedet vid Migrationsverket och det varar i genomsnitt tre timmar.

Om en privat företrädare har förordnats till biträde, ersätts denna i fortsättningen inte för närvaro vid asylsamtalet, om inte biträdes närvaro av särskilt vägande skäl är nödvändigt. Ändringen medför direkta kostnadsbesparingar för staten. Biträdes frånvaro från asylsamtalet kan dock i någon mån öka kostnaderna i de andra faserna av processen i form av behov av ytterligare utredningar. Genom att precisera behörighetsvillkoren för biträden och begränsa biträdes närvaro vid asylsamtalet till endast genuint nödvändiga situationer eftersträvas i första hand att hela processen blir tydligare och smidigare, och inte kostnadsbesparingar. På motsvarande sätt eftersträvas genom arvodet enligt ärende en flexiblare och enhetligare praxis genom att fastställandet av arvodet görs tydligare. Ändringarna av rättshjälpen beräknas inte medföra merkostnader. Det faktum att offentliga rättsbiträden sköter asylärenden i förvaltningsskedet i stället för privata biträden beräknas hejda att de totala kostnaderna för rättshjälp ökar med 2,8 miljoner euro, om 10 000 fall används som grund för beräkningen.

Antalet besvärärenden som gäller ansökan om internationellt skydd håller på att öka så mycket att det är viktigt att trygga högsta förvaltningsdomstolens avgörandekapacitet. Genom att kontrollera grunderna för beviljande av besvärstillstånd strävar man efter att minska högsta förvaltningsdomstolens arbetsbörda och trygga dess möjlighet att effektivt koncentrera sig på att styra rättspraxis också i situationer där ökningen av antalet besvär är betydande. På motsvarande sätt medför ändringarna av bestämmelserna om tingsrätternas behandling av tagande i förvar att tingsrätternas arbetsmängd minskar och gör praxis smidigare. I utlänningslagen föreskrivs på samma sätt som i tvångsmedelslagen om vissa omständigheter som förhöjer rättskyddet för utlänningar som tagits i förvar.

5 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid justitieministeriet i samarbete med inrikesministeriet.

Propositionsutkastet sändes på remiss till inrikesministeriet, finansministeriet, högsta förvaltningsdomstolen, Helsingfors förvaltningsdomstol, Östra Finlands förvaltningsdomstol, Södra Karelens förvaltningsdomstol, justitiekanslern i statsrådet, riksdagens justitieombudsman, Västra Nylands rättshjälpsbyrå, Migrationsverket, rättsregistercentralen, Norra Karelens rättshjälpsbyrå, Päijänne-Tavastlands rättshjälpsbyrå, Egentliga Finlands rättshjälpsbyrå, dataombudsmannen, diskrimineringsombudsmannen, Finlands Advokatförbund, Flyktingrådgivningen rf och FN:s flyktingorgan UNHCR:s regionkontor för norra Europa. Utlåtanden lämnades av alla nämnda aktörer, med undantag för dataombudsmannen. Dessutom lämnades utlåtanden av Oikeuspoliittinen yhdistys - Rättspolitiska föreningen Demla ry, Finlands Röda Kors, Förbundet för Mänskliga Rättigheter rf, Finlands Flyktinghjälp rf, Amnesty International Finlands sektionen rf och Kyrkans Utlandshjälp.

På basis av remissvaren understöds propositionens syfte att göra domstolsbehandlingen av besvärärenden smidigare. Understödet var stor för i synnerhet förslaget att besvärärenden ska behandlas i brådskande ordning i domstolarna. I remissvaren ansågs det dock att propositionen innehåller flera punkter som förutsätter ändring eller en grundlig fortsatt beredning. I flera utlåtanden betonades det accentuerade behovet av rättsskydd när det gäller människor som söker internationellt skydd och ärendenas känslighet med tanke på de mänskliga rättigheterna. Sett som en helhet kan propositionen, där man samtidigt bl.a. begränsar rätten till kostnadsfri rätts-

hjälp, förkortar besvärstiderna, skärper förutsättningarna för beviljande av besvärstillstånd och begränsar inlämnandet av tilläggsutredning, enligt vissa remissinstanser allvarligt äventyra rättsskyddet för den som sökt internationellt skydd. Att besvärstiden förkortas inverkar enligt vissa remissinstanser inte på den totala tiden för behandling av besvär eftersom en sämre nivå på besvär som upprättats på kort tid innebär extra arbete för domstolarna. En betydande del av remissinstanserna ansåg att beredningen av propositionen var bristfällig. Propositionen har beretts i brådsnande ordning. På grund av att beredningstidtabellen skilde sig från den normala var remisstiden kortare än vanligt.

Förslaget om fasta arvoden enligt ärende för rättshjälp ingår i den tidigare publicerade Helhetsplanen för rättshjälpsverksamheten (JM 41/2015 Utredningar och anvisningar), och om den bads sammanlagt 64 instanser yttra sig och utlåtanden gavs av 42 instanser (JM 55/2015 sammandrag av utlåtanden).

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Utlänningslagen

9 §. Rättshjälp. Det föreslås att det i 2 mom. föreskrivs att i rättshjälp ingår inte biträdes närvaro vid asylsamtal enligt 97 a § i utlänningslagen, om inte biträdes närvaro av särskilt vägande skäl är nödvändig. I övrigt ska rätten att få rättshjälp också i förvaltningsskedet bestämmas i enlighet med rättshjälpslagen. Bestämmelsen gäller rättshjälp som ges med statsmedel enligt rättshjälpslagen.

Vid asylsamtal är myndigheternas utredningsskyldighet mer omfattande än vanligt, vilket bidrar till att minska behovet av att anlita biträde. Biträdes närvaro vid asylsamtalen kan vara nödvändig av de särskilt vägande skäl som avses i bestämmelsen, om sökanden med beaktande av också myndighetens utredningsskyldighet inte av ett särskilt skäl som hänför sig till sökandens person eller situation i tillräckligt grad kan redogöra för omständigheter som framgått vid asylsamtalen och det således är genuint nödvändigt att sökanden beviljas rättshjälp för att hans eller hennes rättsskydd vid asylsamtalen inte de facto ska äventyras. Till exempel sökandens särskilt utsatta ställning, traumatisering, tortyrerfarenheter, analfabetism eller minderårighet är omständigheter som ska beaktas när sökandens förmåga att i tillräcklig grad redogöra för sitt ärende vid asylsamtalen bedöms.

Den nuvarande bestämmelsen i 2 mom. om behörighetskrav som gäller det biträde som förordnats en utlänning föreslås bli slopad. Biträdets behörighet bestäms då enligt rättshjälpslagen i ärenden som gäller internationellt skydd och andra utlänningsärenden. Alla biträden som får ersättning av offentliga medel för att lämna rättshjälp till utlänningar blir föremål för tillsyn till följd av ändringen.

128 §. Ny behandling av ett ärende i tingsrätten. Regleringen i 128 § 1 mom. i utlänningslagen ändras så att den blir förenlig med 3 kap. 15 § i tvångsmedelslagen i dess nuvarande lydelse. Ny behandling av ett ärende sker på begäran av den som tagits i förvar. Ett ärende som gäller tagande i förvar ska tas upp till behandling utan dröjsmål och senast inom fyra dygn från det att begäran framförts. Behandlingen behöver dock inte inledas tidigare än två veckor efter den föregående behandlingen. Vid beräkningen av de tidsfrister som avses i momentet tillämpas inte 5 § i lagen om beräkning av laga tid (150/1930).

Regleringen i 2 mom. ändras så att också den blir förenlig med 3 kap. 15 § i tvångsmedelslagen. Enligt förslaget ska tingsrätten på begäran av den som tagits i förvar ta upp ärendet till ny behandling också tidigare än den tidsfrist som anges i 1 mom., om det finns skäl till det med anledning av någon omständighet som framkommit efter den föregående behandlingen. I den andra meningen i momentet konstateras det att den myndighet som behandlar en utlänningsärende omedelbart ska underrätta den som tagits i förvar och dennes biträde om sådana väsentliga förändringar i omständigheterna som ger anledning till ny behandling, om det inte redan före detta förordnats om frigivning av den som tagits i förvar. På basis av denna underrättelse kan den som tagits i förvar framföra en sådan begäran som avses i första meningen till domstolen.

I 3 mom. tas det in bestämmelser om att videokonferens eller annan teknisk metod för dataöverföring får anlitas i tingsrätten för behandlingen av ett ärende som gäller tagande i förvar och undantagsplacering. Dessa bestämmelser finns i 2 mom. i den gällande paragrafen.

I 4 mom. tas det in bestämmelser om tingsrättens skyldighet att ge en socialarbetare tillfälle att avge utlåtande när tingsrätten tar upp ett beslut som gäller tagande av ett barn med dess vårdnadshavare i förvar till ny behandling. Dessa bestämmelser finns i 3 mom. i den gällande paragrafen. Eftersom ett sådant ärende i fortsättningen ska behandlas endast på begäran av den som tagits i förvar föreslås det dock att i bestämmelserna slopas omnämmandet av ny behandling som sker på tingsrättens eget initiativ.

190 §. Besvär. Till 190 § i utlänningslagen föreslås bli fogat ett nytt 3 mom., där det föreskrivs om en tidsfrist för anförande av besvär över ett beslut av Migrationsverket som gäller internationellt skydd i samband med ett asylförfarande. Enligt vad som föreskrivs i 94 § i utlänningslagen behandlas vid asylförfarandet en ansökan som företetts för en myndighet vid finska gränsen eller på finskt territorium och som grundar sig på ett behov av internationellt skydd. I samband med asylförfarandet prövas och avgörs beviljande av uppehållsrätt även på andra grunder som framkommer. Den föreslagna bestämmelsen gäller således inte situationer där ställningen för den som beviljats internationellt skydd senare kontrolleras på nytt, exempelvis när beslut fattas om upphörande av flyktingstatus eller alternativt skydd.

Besvär ska i de situationer som nämns i momentet anföras inom 21 dagar från delfäendet av beslutet. Besvär ska anföras inom denna tidsfrist också när det genom det överklagade beslutet samtidigt har avgjorts ett uppehållstillstånd som söks på någon annan grund och beslutats om avlägsnande ur landet och om inreseförbud.

193 §. Anförande av besvär hos Helsingfors förvaltningsdomstol. I 2 mom. föreslås bestämmelser om att Helsingfors förvaltningsdomstol ska behandla besvärssärenden som avses i 193 § 1 mom. 1—3 punkten skyndsamt. Den gällande regleringen i momentet gäller förvaltningsdomstolens sammansättning vid behandling av ärenden som avses i 103 § och 104 § 1 mom. i utlänningslagen, och den föreslås utgå. I fortsättningen ska det i lagen om förvaltningsdomstolarna finnas bestämmelser om sammansättningen. Den sistnämnda ändringen är teknisk.

196 §. Anförande av besvär hos högsta förvaltningsdomstolen. I 1 mom. föreslås bestämmelser om att i sådana beslut av förvaltningsdomstolen som avses i utlänningslagen får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd. Bestämmelsen motsvarar till sitt innehåll den första meningen i den gällande 196 §.

Paragrafens 2 mom. motsvarar den gällande lagen.

Till 3 mom. föreslås bli fogad en bestämmelse om en tidsfrist inom vilken ändring i sådana beslut av förvaltningsdomstolen som avses i 190 § 3 mom. i utlänningslagen får sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen. Tiden för anförande av besvär hos högsta förvaltningsdomstolen föreslås bli förkortad så att i dessa ärenden ska besvär anföras och ansökan om besvärstillstånd göras inom 14 dagar från delfäendet av beslutet.

Bestämmelsen om beviljande av besvärstillstånd på basis av ett annat vägande skäl begränsas så att den i utlänningsärenden gäller endast situationer där det är fråga om ett annat särskilt vägande skäl. Besvärstillstånd kan således i fortsättningen beviljas endast om det med avseende på lagens tillämpning i andra liknande fall eller med hänsyn till en enhetlig rättspraxis är av vikt att ärendet prövas av högsta förvaltningsdomstolen, eller om det finns ett annat särskilt

vägande skäl för beviljande av besvärstillstånd. Bestämmelser om detta ska tas in i 4 mom. Syftet med den föreslagna ändringen är att betona högsta förvaltningsdomstolens ställning som den styrande högsta rättsinstansen i utlänningsärenden före annan rättspraxis. Besvärstillstånd kan enligt förslaget meddelas i andra situationer än sådana som kräver prejudikat endast om det är fråga om t.ex. överträdelse av förbudet mot återsändande eller fara för en annan relativt uppenbar rättskränkning. Bestämmelsen om grunden som gäller särskilt vägande skäl gör det möjligt för högsta förvaltningsdomstolen att trygga att de mänskliga rättigheterna tillgodoses i denna typ av enskilda fall.

I 5 mom. föreslås en bestämmelse enligt vilken högsta förvaltningsdomstolen ska behandla ärenden som avses i 193 § 1 mom. 1—3 punkten i utlänningslagen skyndsamt. I brådskande ordning ska därmed behandlas besvär i ärenden som gäller erhållande av asyl eller erhållande av uppehållstillstånd på grund av alternativt skydd eller humanitärt skydd, avslag på ansökan om erhållande av tillfälligt skydd samt avlägsnande ur landet, meddelande av inreseförbud eller återkallande av resedokument som utfärdats i Finland och när beslutet anknyter till beslut om avslag som fattats vid asylförfarande eller förfarande som gäller tillfälligt skydd.

197 a §. Tidsfrist för att ge in en tilläggsutredning. En ny paragraf som begränsar inlämnandet till domstolen av tilläggsutredning i utlänningsärenden föreslås. Enligt förslaget får domstolen bestämma en tidsfrist efter vars utgång ny tilläggsutredning inte längre beaktas. Tidsfristen kan fastställas i det skede då ärendet enligt domstolens uppfattning har utretts. Domstolen kan låta bli att beakta material som inkommit efter tidsfristens utgång. Ärendet avgörs då utifrån det rättegångsmaterial som inkommit inom utsatt tid. Den föreslagna bestämmelsen möjliggör att en utredning som inkommit efter utgången av tidsfristen för domstolens prövning beaktas. Av beslutsmotiveringen bör framgå att en tidsfrist fastställts och att det efter tidsfristens utgång har inkommit utredning som inte har beaktats när ärendet avgjorts.

198 §. Anförande av besvär i besvärstillståndsärenden. Enligt 198 § i utlänningslagen ska besvärsskriften vid ansökan om besvärstillstånd ges in till högsta förvaltningsdomstolen. Till 1 mom. föreslås bli fogade bestämmelser om ansökan om besvärstillstånd. Ansökan om besvärstillstånd ska enligt förslaget uppta de orsaker på basis av vilka sökanden anser att det finns en i 196 § 4 mom. angiven grund för beviljande av besvärstillstånd. Ansökan om besvärstillstånd och besvär kan inkluderas i samma handling. Högsta förvaltningsdomstolen bör i en sammansättning som behandlar ansökningar om besvärstillstånd fatta ett uttryckligt separat beslut om huruvida den beviljar besvärstillstånd.

Omnämmanden av ansökan om besvärstillstånd föreslås bli fogade till 2 mom.

199 §. Avgörande av ansökan som avser verkställighet. Det föreslås att bestämmelserna om förvaltningsdomstolens och högsta förvaltningsdomstolens sammansättning i vissa ärenden som hänför sig till utlänningslagen slopas. Domstolarnas sammansättning föreslås även till denna del bli reglerad i lagen om förvaltningsdomstolarna och lagen om högsta förvaltningsdomstolen.

201 §. Verkställighet av beslut om avvisning. Enligt förslaget ska till paragrafen fogas ett nytt 6 mom., där det föreskrivs om hur återkallandet av besvär i ett ärende som gäller internationellt skydd inverkar på verkställigheten av beslut om avvisning. Det föreslås att återkallandet av besvär och görandet av en ny ansökan inte ska hindra att ett lagakraftvunnet tidigare beslut om avvisning verkställs. Med ny ansökan avses i 102 § i utlänningslagen en ansökan om internationellt skydd som en utlänning lämnar in efter att ha meddelats ett lagakraftvunnet beslut av Migrationsverket eller förvaltningsdomstolen på sin tidigare ansökan. Om den nya ansökan inte innehåller några nya grunder, kan den enligt 103 § 4 punkten i utlänningslagen avvisas

utan prövning. I enlighet med 200 § 3 mom. i utlänningslagen får ett beslut dock inte börja verkställas, om tillbakasändningen av en utlännings utsätter honom eller henne för en sådan fara som avses i 147 §.

1.2 Lagen om utlänningsregistret

3 §. Registeransvariga. Till 3 mom. föreslås bli fogat att också högsta förvaltningsdomstolen och de regionala förvaltningsdomstolarna är registeransvariga vad utlänningsregistret beträffar. På så sätt har de rätt att både använda uppgifterna i registret när de behandlar utlänningsärenden och i registret föra in uppgifter om beslut som de har fattat i sådana ärenden.

4 §. Ansvar för uppgifter som har införts i registret. I 1 mom. föreskrivs att varje registeransvarig vid skötseln av sina egna åligganden ansvarar för att de uppgifter som den själv har fört in i registret är korrekta samt för att registrering och användning har en laga grund.

7 §. Uppgifter som registreras. Det föreslås att det i 2 mom. 2 punkten nämns att också handlingar som hänför sig till i punkten avsedda uppgifter som registreras i utlänningsregistret kan registreras i det nämnda registret.

10 §. Utlämnande av uppgifter ur registret. Enligt förslaget ska det inledande stycket i 1 mom. i den finska texten ses över så att rätten att lämna ut sekretessbelagda uppgifter ur utlänningsregistret på det sätt som grundlagsutskottet förutsätter kopplas till sådana uppgifter som är nödvändiga för att den mottagande myndigheten ska kunna utföra sina i lag bestämda uppgifter. Att det är fråga om nödvändiga uppgifter anges i det nuvarande svenskspråkiga inledande stycket.

För att rättshjälpsförfarandet för dem som ansöker om internationellt skydd ska bli smidigare och snabbare föreslås att det till 10 § 1 mom., där det föreskrivs om utlämnande av information ur utlänningsregistret, fogas en ny 12 punkt som ger också de i rättshjälpslagen avsedda rättshjälpsbyråerna rätt att för behandling av ansökningar om rättshjälp i ärenden som gäller internationellt skydd få information ur registret oberoende av sekretessbestämmelserna. En bestämmelse i 10 § 2 mom. i gällande lag gör det möjligt att få informationen också med hjälp av teknisk anslutning. I 1 mom. 11 punkt görs sådana ändringar i ordalydelsen som den nya 12 punkten förutsätter.

1.3 Lagen om förvaltningsdomstolarna

12 a §. Sammansättning i vissa ärenden. Det föreslås att 12 a § i lagen om förvaltningsdomstolarna ses över så att en sammansättning med två ledamöter blir möjlig i alla ärenden som gäller tillämpning av utlänningslagen.

12 b §. Domförhet med en ledamot. Enligt förslaget tas i 12 b § 1 mom. 5 punkten i lagen om förvaltningsdomstolarna in bestämmelser som motsvarar 193 § 2 mom. i utlänningslagen i dess gällande lydelse och som innebär att förvaltningsdomstolen är domför med en ledamot när det är fråga om ärenden enligt 103 § i utlänningslagen och ärenden som avgjorts vid påskyndat förfarande enligt 104 § i utlänningslagen. I 1 mom. 3 och 4 punkten och 2 mom. görs samtidigt sådana ändringar i ordalydelsen som den nya 5 punkten förutsätter. Det ändringar som föreslås i momenten är tekniska.

21 §. Förvaltningsdomstolens rätt att få upplysningar och handräckning av myndigheter. I paragrafen föreslås att regleringen om förvaltningsdomstolens rätt att få upplysningar ses över så att förvaltningsdomstolen oberoende av sekretessbestämmelser har rätt att av myndigheter på begäran få de upplysningar som är nödvändiga för att den ska kunna avgöra ett anhängigt ärende. Förvaltningsdomstolen har enligt bestämmelsen rätt att på begäran få även annan handräckning av myndigheterna, alldeles som nu.

Eftersom de ärenden som förvaltningsdomstolen behandlar är av mycket varierande slag är det inte möjligt att reglera förvaltningsdomstolens rätt att få upplysningar så att en bestämmelse skulle innehålla en uttömmande uppräkningslista av alla myndigheter och de av dem innehavda upplysningar som förvaltningsdomstolens rätt att få upplysningar omfattar. Därför föreslås rätten att få upplysningar bli avgränsad, på det sätt som grundlagsutskottet förutsätter, till sådana sekretessbelagda uppgifter som är nödvändiga för att förvaltningsdomstolen ska kunna avgöra ett ärende som är under behandling. Den föreslagna bestämmelsen ger förvaltningsdomstolen rätt att oberoende av sekretessplikten få uppgifter ur olika myndigheters register. Förvaltningsdomstolen har därmed rätt att t.ex. ur det bötesregister som rättsregistercentralen för får uppgifter när det är nödvändigt t.ex. för att avgöra ett ärende som gäller avvisning eller utvisning av en utlänning. När uppgifter begärs ska det anges varför de är nödvändiga.

1.4 Lagen om högsta förvaltningsdomstolen

6 §. Bestämmelsen i 2 mom. 2 punkten om högsta förvaltningsdomstolens domföra sammansättning när den behandlar och avgör ansöknings- eller besvärärenden som gäller verkställighetsförbud eller avbrytande av verkställighet eller något annat förordnande om verkställigheten ska enligt förslaget slopas. I fortsättningen föreskrivs det i 5 mom. i denna paragraf om högsta förvaltningsdomstolens domföra sammansättning vid behandling och avgörande av sådana ärenden.

Bestämmelsen i 4 mom. ses enligt förslaget över så att uttrycket besvärstillstånd för tydlighetens skull ersätts med uttrycket ansökan om besvärstillstånd. Avsikten är att högsta förvaltningsdomstolen i den sammansättning som behandlar ärenden som gäller besvärstillstånd ska ge ett uttryckligt separat beslut med anledning av ansökan om besvärstillstånd, alltså att den i denna sammansättning ska besluta huruvida den beviljar besvärstillstånd eller inte.

Hänvisningen till asyl slopas såsom onödig i första meningen i momentet, eftersom den återstående hänvisningen till ärenden som gäller internationellt skydd innefattar också asylärenden.

Enligt förslaget ändras 5 mom. så att högsta förvaltningsdomstolen är domför också i en sammansättning med en ledamot när den behandlar och avgör ärenden som gäller beviljande eller ändring av rättshjälp enligt rättshjälpslagen eller rättshjälpens upphörande och som inte avgörs i samband med huvudsaken. Likaså föreslås högsta förvaltningsdomstolen vara domför i en sammansättning med en ledamot vid bestämmandet av arvodet och ersättningen till ett biträde när biträdets uppdrag vid domstolen upphör. Ansöknings- eller besvärärenden som gäller verkställighetsförbud eller avbrytande av verkställighet eller något annat förordnande om verkställigheten som meddelas som en särskild åtgärd ska också kunna behandlas i högsta förvaltningsdomstolen i en sammansättning med en ledamot.

1.5 Rättshjälpslagen

17 a §. *Arvode till privata biträden i ärenden som gäller internationellt skydd.* I rättshjälpslagen föreslås en ny paragraf enligt vilken det särskilt för varje ärende fastställs ett skäligt arvode till privata biträden för skötseln av uppdraget som biträde. Närmare bestämmelser om beloppet på arvodet, dvs. taxan, utfärdas genom förordning av statsrådet. På kostnadsersättningen till biträde i ärenden som gäller internationellt skydd tillämpas också i fortsättningen 17 § i rättshjälpslagen.

1.6 Lagen om bemötande av utlänningar som tagits i förvar och om förvarsenheter

31 §. *Behandling i tingsrätten.* För behandlingen av det ärende som är föremål för ändringssökande fastställs en tidsfrist, eftersom det till följd av ändringen av regleringen i 128 § 1 mom. i utlänningslagen inte längre finns skäl att binda behandlingen av ärendet till behandlingen av förlängning av förvaret av en utlänning. Bestämmelsen motsvarar tvångsmedslagens 4 kap. 5 § 2 mom. där det föreskrivs om behandling av ett ärende som gäller begränsning av kontakter i situationer där ärendet behandlas separat från häktningen. Vid beräkningen av tidsfristen tillämpas inte lagen om beräkning av laga tid.

2 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter det att de har antagits och blivit stadfästa. Avsikten är att lagarna ska kunna börja tillämpas så snart som möjligt under denna vår.

Den i propositionen ingående lagen om ändring av utlänningslagen föreslås innehålla en bestämmelse enligt vilken de bestämmelser som gällde vid ändringslagens ikraftträdande ska tillämpas på sökande av ändring i ett beslut som meddelats före ikraftträdandet. De nya bestämmelserna om sökande av ändring hos förvaltningsdomstolen ska tillämpas på de förvaltningsbeslut som fattas den dag lagen om ändring av utlänningslagen träder i kraft eller därefter. De nya bestämmelserna ska också tillämpas på sökande av ändring hos högsta förvaltningsdomstolen i sådana beslut som förvaltningsdomstolen har meddelat när de nya bestämmelserna varit i kraft.

Den föreslagna övergångsbestämmelsen inverkar inte på högsta förvaltningsdomstolens sammansättning när den behandlar utlänningsärenden som gäller verkställighetsförbud eller avbrytande av verkställighet. Högsta förvaltningsdomstolen kan också i fortsättningen avgöra ett sådant ärende i en sammansättning med en ledamot liksom i nuläget.

3 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Bestämmelserna om besvärstillstånd

I propositionen föreslås inte förbud mot att anföra fortsatta besvär hos högsta förvaltningsdomstolen över beslut av förvaltningsdomstolen. I stället är det meningen att systemet med besvärstillstånd alltså ska tillämpas på utlänningsärenden, alldeles som nu.

Besvärstillståndsförfarandet ger högsta förvaltningsdomstolen tillfälle att koncentrera sig mer på att avgöra ärenden där det är viktigt att ett avgörande träffas i högsta rättsinstans. Med hjälp av regleringen om besvärstillstånd är det också möjligt att förkorta rättegångarnas längd och försnabba erhållandet av en slutlig lösning, särskilt i sådana fall där besvärstillstånd inte beviljas.

Det finska rättsskyddssystemet i förvaltningsärenden omfattar två steg. Högsta förvaltningsdomstolens ställning har på senare år utvecklats i riktning mot en domstol som styr genom sina avgöranden (GrUU 55/2014 rd, GrUU 32/2012 rd).

Möjligheten att söka ändring i förvaltningsbeslut hos en enda domstolsinstans uppfyller i sig kraven enligt 21 § i grundlagen och människorättskonventionerna samt Europeiska unionens krav på sökande av ändring och rätt att få sin sak behandlad av en oavhängig domstol, när det inte är fråga om straffrättsliga påföljder. I många fall kan det anses att möjligheten att söka ändring i förvaltningsbeslut hos en enda domstolsinstans är tillräcklig med avseende på rättsskyddet, särskilt i sådana utlänningsärenden där besvären i första domstolsinstans har styrts till en enda förvaltningsdomstol.

Möjligheten att söka ändring genom besvärstillstånd som högsta förvaltningsdomstolen beviljar tryggar emellertid rättspraxisens enhetlighet, i synnerhet i sådana utlänningsärenden där överklagandena fördelas på flera förvaltningsdomstolar. Högsta förvaltningsdomstolens principavgöranden styr också förvaltningsmyndigheternas avgörandeverksamhet. Det är befogat att möjligheten att anföra fortsatta besvär hos högsta förvaltningsdomstolen bibehålls, också därför att Migrationsverket vid behov kan få prövat av högsta förvaltningsdomstolen ett beslut av förvaltningsdomstolen genom vilket förvaltningsdomstolen har ändrat eller upphävt ett beslut som förvaltningsmyndigheten har fattat och ärendet i fråga är av vittbärande betydelse.

I propositionen föreslås det att utlänningslagens bestämmelser om grunderna för beviljande av besvärstillstånd ändras. Som det nu är kan besvärstillstånd i utlänningsärenden meddelas på två grunder. För det första kan besvärstillstånd meddelas, om det med avseende på lagens tillämpning i andra liknande fall eller med hänsyn till en enhetlig rättspraxis är av vikt att ärendet prövas av högsta förvaltningsdomstolen. Besvärstillstånd kan beviljas också om det finns ett annat vägande skäl för beviljande av tillstånd. I de grunder för beviljande av besvärstillstånd som det föreskrivs om i förvaltningsprocesslagen ingår också grunden att det i ärendet har skett ett uppenbart fel och det därför finns särskild anledning att få ärendet prövat av högsta förvaltningsdomstolen. Denna grund ingår emellertid inte i de grunder för beviljande av besvärstillstånd som anges i utlänningslagen, och därför beviljas inte besvärstillstånd i utlänningsärenden på basis av ett uppenbart fel.

I propositionen föreslås det att besvärstillstånd i fortsättningen ska kunna beviljas endast om det med avseende på lagens tillämpning i andra liknande fall eller med hänsyn till en enhetlig rättspraxis är av vikt att ärendet prövas av högsta förvaltningsdomstolen, eller om det finns ett annat särskilt vägande skäl för beviljande av besvärstillstånd.

Propositionens centrala syfte är att trygga att rättegångarna äger rum utan dröjsmål när det gäller såväl utlänningsärenden som andra grupper av ärenden som högsta förvaltningsdomstolen behandlar. Att ärendena bör behandlas utan dröjsmål ingår i de garantier för en rättvis rättegång som tryggs i grundlagen och människorättskonventionerna. För den som saken gäller är det ofta viktigt att domstolen meddelar sitt slutliga beslut inom en rimlig tid, också i det fallet att domstolens beslut är negativt för den som sökt ändring.

I utlänningsärenden accentueras i allmänhet utredningen av omständigheter och andra fakta som hänför sig till det aktuella fallet. Detta sker i praktiken framför allt vid förvaltningsmyndigheten. Fakta utreds vid behov också genom skriftlig behandling i förvaltningsdomstolen. Dessutom kan förvaltningsdomstolen anordna muntlig förhandling, där t.ex. parter och vittnen hörs muntligen. Muntliga förhandlingar i förvaltningsdomstolsskedet ordnas oftare i utlänningsärenden än i de flesta andra ärendegrupper.

Den föreslagna begränsningen av grunderna för beviljande av besvärstillstånd innebär att högsta förvaltningsdomstolen kan meddela avgöranden i utlänningsärenden något snabbare än nu, speciellt i ärenden där besvärstillstånd inte beviljas. Antalet avgöranden i sak som högsta förvaltningsdomstolen träffar minskar i någon mån. Högsta förvaltningsdomstolens huvudsakliga uppgift i utlänningsärenden blir att styra rättspraxis genom sina principavgöranden. I praktiken kommer förändringen dock inte att vara stor, eftersom högsta förvaltningsdomstolen för utlänningsärendenas del redan nu huvudsakligen är en domstol som meddelar prejudikat.

Besvärstid

I propositionen föreslås det att besvär över ett av Migrationsverket i samband med asylförfarandet fattat beslut som gäller internationellt skydd ska anföras inom 21 dagar från delfäendet av beslutet. Besvär ska anföras hos och ansökan om besvärstillstånd göras till högsta förvaltningsdomstolen inom 14 dagar från delfäendet av beslutet. Den allmänna besvärstid som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen är 30 dagar från att beslutet har delgivits.

Bestämmelser om rättsskyddet finns i 21 § i grundlagen. Enligt 2 mom. i den paragrafen ska rätten att söka ändring tryggas genom lag, alldeles som andra garantier för en rättvis rättegång. Tidsfristerna i samband med rättegångar är en del av den helhet som en rättvis rättegång utgör (GrUU 41/2000 rd). Enligt artikel 46.4 i förfarandedirektivet ska tidsfristerna vara skäliga, och de får inte göra det omöjligt eller orimligt svårt att utöva rätten till effektiva rättsmedel.

Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna och Europeiska unionens domstol har bedömt besvärstidernas tillräcklighet med tanke på rättsskyddets effektivitet i vissa mål som gällde ett försnabbat asylförfarande. Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna ansåg i målet *I.M. v. Frankrike* (9152/09) att besvärstiden 48 timmar gjorde det synnerligen svårt att utöva rätten till effektiva rättsmedel. Europeiska unionens domstol ansåg å sin sida i målet *Samba Diouf* (C-69/10) att den allmänna tidsfristen på 15 dagar inte framstod som orimlig för ändringssökanden. De föreslagna besvärstiderna 21 och 14 dagar kan med beaktande av de ovannämnda fallen betraktas som acceptabla med avseende på de grundläggande och mänskliga rättigheterna.

Skydd för personuppgifter

Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen är vars och ens privatliv, heder och hemfrid tryggade. Närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter utfärdas genom lag. Enligt grundlagsutskottet hör också utlämnande av personuppgifter till dessa frågor som ska regleras genom lag.

När grundlagsutskottet bedömt regleringen av myndigheternas rätt att få och skyldighet att lämna ut uppgifter med avseende på skyddet för privatliv och personuppgifter har det fäst avseende bl.a. vid vad och vem rätten att få uppgifter gäller och hur rätten är kopplad till nöd-

vändighetskriteriet. Myndigheternas rätt att få och möjlighet att lämna ut uppgifter kan enligt utskottet gälla ”behövliga uppgifter” för ett visst syfte, om lagen ger en uttömmande förteckning över innehållet i uppgifterna. Om innehållet däremot inte anges i form av en förteckning, ska det i lagstiftningen ingå ett krav på att ”uppgifterna är nödvändiga” för ett visst syfte (t.ex. GrUU 10/2014 rd, GrUU 19/2012 rd och GrUU 62/2010 rd).

Rätten att få uppgifter har i förslaget till ändring av 21 § i lagen om förvaltningsdomstolarna och förslaget till ändring av 10 § i lagen om utlänningsregistret kopplats till nödvändighetskriteriet på det sätt som grundlagsutskottet förutsätter.

Regeringen anser att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Regeringen anser det dock vara önskvärt att riksdagens grundlagsutskotts utlåtande om propositionen inhämtas.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av utlänningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i utlänningslagen (301/2004) 9 § 2 mom., 128 §, 193 § 2 mom., 196 och 198 § samt 199 § 1 och 3 mom., av dem 128 § sådan den lyder i lag 813/2015, 193 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1445/2015, 196 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 132/2016 och 199 § 1 och 3 mom. sådana de lyder i lag 194/2015, samt
fogas till 190 §, sådan den lyder i lagarna 516/2008, 1214/2013 och 132/2016, ett nytt 3 mom., varvid det nuvarande 3 mom. blir 4 mom., till lagen en ny 197 a § och till 201 §, sådan den lyder i lag 194/2015, ett nytt 6 mom. som följer:

9 §

Rättshjälp

I rättshjälpen ingår inte biträdes närvaro vid asylsamtal enligt 97 a §, om inte ett biträdes närvaro är nödvändig av särskilt vägande skäl.

128 §

Ny behandling av ett ärende i tingsrätten

Har det inte beslutats att en utlänning som tagits i förvar ska friges, ska den tingsrätt till vars domkrets förvaringsorten för den som tagits i förvar hör, på dennes begäran ta upp ett ärende som gäller förvar eller placering undantagsvis enligt 123 a § 2 och 3 mom. till ny behandling. Ärendet ska tas upp till behandling utan dröjsmål och senast inom fyra dygn från det att begäran framförts. Ett ärende som gäller tagande i förvar behöver dock inte tas upp till ny behandling tidigare än två veckor efter varje beslut genom vilket tingsrätten har bestämt att den som tagits i förvar fortfarande ska hållas i förvar på placeringsstället i fråga. Vid beräkningen av de frister som avses i detta moment tillämpas inte 5 § i lagen om beräkning av laga tid.

På begäran av den som tagits i förvar ska tingsrätten ta upp ärendet till ny behandling också tidigare än vad som anges i 1 mom., om det finns skäl till det med anledning av någon omständighet som framkommit efter den föregående behandlingen. Den myndighet som behandlar ärendet ska omedelbart underrätta den som tagits i förvar och dennes biträde om sådana väsentliga förändringar i omständigheterna som ger anledning till ny behandling, om det inte med stöd av 127 § 1 mom. förordnats om omedelbar frigivning av den som tagits i förvar.

Den nya behandlingen av ett ärende som gäller tagande i förvar och undantagsplacering får äga rum med anlitande av i 125 § 3 mom. avsedd videokonferens eller annan teknisk metod för dataöverföring, om tingsrätten anser det lämpligt. En utlänning som tagits i förvar ska dock tas till tingsrätten, om tingsrätten anser det behövt.

När tingsrätten tar upp ett beslut som gäller tagande av ett barn med dess vårdnadshavare i förvar till ny behandling ska en socialarbetare ges tillfälle att avge utlåtande. Tingsrätten ska frige barnet, om det inte finns särskilda skäl att fortsätta hålla barnet i förvar.

190 §

Besvär

Med avvikelse från bestämmelserna i förvaltningsprocesslagen ska besvär anföras inom 21 dagar från delfående av beslutet, om det är fråga om ett beslut av Migrationsverket i ett ärende som gäller internationellt skydd i samband med ett asylförfarande. Besvär ska anföras inom denna tidsfrist också när det genom det överklagade beslutet samtidigt har avgjorts ett uppehållstillstånd som sökts på någon annan grund och beslutats om avlägsnande ur landet och om inreseförbud.

193 §

Anförande av besvär hos Helsingfors förvaltningsdomstol

Helsingfors förvaltningsdomstol ska behandla besvär som gäller ett ärende som avses i 1 mom. 1—3 punkten skyndsamt.

196 §

Anförande av besvär hos högsta förvaltningsdomstolen

I sådana beslut av förvaltningsdomstolen som avses i denna lag får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

I sådana beslut av förvaltningsdomstolen som gäller avslag på ansökan om visering, upphävande av visering eller återkallande av visering får ändring inte sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen.

I ett ärende som avses i 190 § 3 mom. ska besvär anföras och ansökan om besvärstillstånd göras inom 14 dagar från delfåendet av beslutet.

Besvärstillstånd kan beviljas, om det med avseende på lagens tillämpning i andra liknande fall eller med hänsyn till en enhetlig rättstillämpning är av vikt att ärendet prövas av högsta förvaltningsdomstolen eller om det finns ett annat särskilt vägande skäl för detta.

Högsta förvaltningsdomstolen ska behandla besvär som gäller ett ärende som avses i 193 § 1 mom. 1—3 punkten skyndsamt.

197 a §

Tidsfrist för att ge in en tilläggsutredning

Förvaltningsdomstolen får vid behandlingen av ett utlänningsärende bestämma en tidsfrist som är skälig med hänsyn till ärendets natur och inom vilken parterna ska ge in eventuell tilläggsutredning i ärendet. Om en part ger in tilläggsutredning efter tidsfristens utgång, kan domstolen låta bli att beakta den.

198 §

Anförande av besvär i besvärstillståndsärenden

I besvärstillståndsärenden ska besvären och ansökan om besvärstillstånd ges in till högsta förvaltningsdomstolen. Ansökan om besvärstillstånd ska uppta de orsaker på basis av vilka sökanden anser att det finns en i 196 § 4 mom. angiven grund för beviljande av besvärstillstånd.

Besvären och ansökan om besvärstillstånd kan ges in till en finsk beskickning, om den som söker ändring inte längre vistas i Finland. En person som tagits i förvar får ge in besvären och ansökan om besvärstillstånd till den som svarar för förvarslokalen. Den som tagit emot besvären och ansökan om besvärstillstånd ska utan dröjsmål ge in dem till högsta förvaltningsdomstolen.

199 §

Avgörande av ansökan som avser verkställighet

Förvaltningsdomstolen kan avgöra en ansökan om förbud mot eller avbrytande av verkställighet utan sådana handlingar som getts in av myndigheterna, om de omständigheter som behövs för att ärendet ska kunna avgöras framgår av besvärsskriften eller på något annat sätt.

Högsta förvaltningsdomstolen kan under de förutsättningar som anges i 1 mom. utan handlingarna i ärendet avgöra en ansökan om förbud mot eller avbrytande av verkställighet.

201 §

Verkställighet av beslut om avvisning

Om en sökande återkallar sina besvär i ett ärende som gäller internationellt skydd, hindrar en ny ansökan enligt 102 § inte att ett lagakraftvunnet avvisningsbeslut som har fattats med anledning av en tidigare ansökan verkställs.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På sökande av ändring i ett beslut som meddelats före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

2.

Lag

om ändring av lagen om utlänningsregistret

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om utlänningsregistret (1270/1997) 3 § 3 mom., 4 § 1 mom., 7 § 2 mom. 2 punkten samt det inledande stycket i 10 § 1 mom. och 10 § 1 mom. 11 punkten, av dem 3 § 3 mom. sådant det lyder i lag 1342/2014, 7 § 2 mom. 2 punkten sådan den lyder i lag 1219/2013 och 10 § 1 mom. 11 punkten sådan den lyder i lag 618/2007, samt *fogas* till 10 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 305/2004, 620/2006, 618/2007 och 260/2014, en ny 12 punkt som följer:

3 §

Registeransvariga

Utlänningsregistret förs och används också av polisen, Gränsbevakningsväsendet, Tullen, närings-, trafik- och miljöcentralerna, arbets- och näringsbyråerna, fångvårdsmyndigheterna, diskrimineringsombudsmannen samt högsta förvaltningsdomstolen och de regionala förvaltningsdomstolarna.

4 §

Ansaret för uppgifter som har införts i registret

En registeransvarig som för in uppgifter i utlänningsregistret ansvarar vid skötseln av sina egna åligganden för att de uppgifter som den registeransvarige själv har fört in i registret är korrekta samt för att registreringen och användningen har en laga grund.

7 §

Uppgifter som registreras

Utöver vad som bestäms i 1 mom. får i utlänningsregistret i den mån det behövs registreras:

2) uppgifter om och handlingar som hänför sig till behandlingen av ärenden som avses i 5 § 1 och 2 mom., utredningar som gäller dem, utlåtanden, avgörandet av ärenden, motiveringen till beslut, att ärenden förfallit och ändringssökande,

10 §

Utlämnande av uppgifter ur registret

Utöver vad som föreskrivs i någon annan lag eller i internationella avtal som är bindande för Finland får, oberoende av sekretessbestämmelserna och i den mån det är nödvändigt för att den mottagande myndigheten ska kunna utföra sina i lag bestämda uppgifter, ur utlänningsregistret utlämnas information till

-
- 11) läroanstalter om studerandes uppehållstillstånd,
 - 12) i rättshjälpslagen (257/2002) avsedda rättshjälpsbyråer för behandling av ansökningar om rättshjälp i ärenden som gäller internationellt skydd enligt utlänningslagen.
-

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av lagen om förvaltningsdomstolarna

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om förvaltningsdomstolarna (430/1999) 12 a § 1 mom. 8 punkten, 12 b § 1 mom. 3 och 4 punkten och 2 mom. samt 21 §, av dem 12 a § 1 mom. 8 punkten sådan den lyder i lag 326/2009, 12 b § 1 mom. 3 punkten sådan den lyder i lag 831/2008, 4 punkten sådan den lyder i lag 1311/2011 och 2 mom. sådant det lyder i lag 398/2015, samt *fogas* till 12 b § 1 mom., sådant det lyder i lagarna 675/2006, 831/2008, 730/2011, 1311/2011 och 398/2015, en ny 5 punkt som följer:

12 a §

Sammansättning i vissa ärenden

Förvaltningsdomstolen är domför också i en sammansättning med två ledamöter, om inte en fråga som skall avgöras i ärendet på grund av sin natur kräver en sammansättning med tre ledamöter och domstolen skall avgöra ett fullföljdsärende som gäller

8) tillämpningen av utlänningslagen (301/2004),

12 b §

Domförhet med en ledamot

Förvaltningsdomstolen är domför även med en ledamot när den avgör fullföljdsärenden som gäller

3) tillämpningen av lagen om flyttning av fordon (828/2008),
4) kör rätt och körkort enligt körkortslagen (386/2011) och 5 kap. i vägtrafiklagen (267/1981),
5) ärenden enligt 103 § i utlänningslagen och ärenden som avgjorts vid påskyndat förfarande enligt 104 § i den lagen.
Bestämmelser om förvaltningsdomstolens domförhet med en domare finns också i 27 § 2 mom. i rättshjälpslagen (257/2002), 20 kap. 5 § i fängelselagen (767/2005) och 85 § i barnskyddslagen.

21 §

Förvaltningsdomstolens rätt att få upplysningar och handräckning av myndigheter

En förvaltningsdomstol har oberoende av sekretessbestämmelser rätt att av myndigheter på begäran få de upplysningar som är nödvändiga för att den ska kunna avgöra ett anhängigt ärende och rätt att på begäran få även annan handräckning av myndigheterna.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 6 § i lagen om högsta förvaltningsdomstolen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om högsta förvaltningsdomstolen (1265/2006) 6 § 2 mom. 2 punkten, sådan den lyder i lag 892/2015, samt
ändras 6 § 4 och 5 mom., av dem 4 mom. sådant det lyder i lag 1454/2015, som följer:

6 §

Högsta förvaltningsdomstolen är domför också i en sammansättning med två ledamöter när den avgör ärenden som gäller ansökan om besvärstillstånd och yrkanden som har samband med dem i ärenden enligt 6 kap. i utlänningslagen (301/2004) som gäller internationellt skydd, om inte en fråga som ska avgöras i ärendet på grund av sin natur kräver en sammansättning med tre ledamöter. Ärendet får behandlas och avgöras i en sammansättning med två ledamöter även när det genom det överklagade beslutet samtidigt har avgjorts en ansökan om uppehållstillstånd enligt andra kriterier och fattats beslut om avlägsnande ur landet och om inreseförbud. Ett ärende som har behandlats i en sammansättning med två ledamöter ska överföras till en utökad sammansättning för avgörande, om ledamöterna inte är eniga om avgörandet.

Högsta förvaltningsdomstolen är domför också i en sammansättning med en ledamot när den behandlar och avgör

1) ärenden som gäller beviljande eller ändring av rättshjälp enligt rättshjälpslagen (257/2002) eller rättshjälpens upphörande och som inte avgörs i samband med huvudsaken samt bestämmandet av arvodet och ersättningen till ett biträde när bitrådets uppdrag vid domstolen upphör,

2) ansöknings- eller besvärärenden som gäller verkställighetsförbud eller avbrytande av verkställighet eller något annat förordnande om verkställigheten,

3) avvisande i ett ärende enligt 64 a § i förvaltningsprocesslagen (586/1996), om högsta förvaltningsdomstolen redan har meddelat ett beslut om en klagan eller en ansökan om återbrytande som gjorts av parten i samma ärende, och om yrkanden som har samband med det ärendet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag

om ändring av rättshjälpslagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till rättshjälpslagen (257/2002) en ny 17 a § som följer:

17 a §

Arvode till privata biträden i ärenden som gäller internationellt skydd

I ett ärende som gäller internationellt skydd fastställs särskilt för varje ärende ett skäligt arvode till privata biträden för skötseln av uppdraget som biträde. Närmare bestämmelser om beloppet på arvodet enligt ärende utfärdas genom förordning av statsrådet.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

6.

Lag

om ändring av 31 § i lagen om bemötande av utlänningar som tagits i förvar och om förvarsenheter

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om bemötande av utlänningar som tagits i förvar och om förvarsenheter
(116/2002) 31 § 3 mom. som följer:

31 §

Behandling i tingsrätten

Tingsrätten ska ta upp det ärende som är föremål för ändringssökande till behandling utan dröjsmål och senast inom fyra dygn från det att besvären har kommit in till tingsrätten. Vid beräkningen av tidsfristen tillämpas inte 5 § i lagen om beräkning av laga tid (150/1930).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 31 mars 2016

Statsminister

Juha Sipilä

Justitie- och arbetsminister Jari Lindström

1.

Lag

om ändring av utlänningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i utlänningslagen (301/2004) 9 § 2 mom., 128 §, 193 § 2 mom., 196 och 198 § samt 199 § 1 och 3 mom., av dem 128 § sådan den lyder i lag 813/2015, 193 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1445/2015, 196 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 132/2016 och 199 § 1 och 3 mom. sådana de lyder i lag 194/2015, samt
fogas till 190 §, sådan den lyder i lagarna 516/2008, 1214/2013 och 132/2016, ett nytt 3 mom., varvid det nuvarande 3 mom. blir 4 mom., till lagen en ny 197 a § och till 201 §, sådan den lyder i lag 194/2015, ett nytt 6 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §

9 §

Rättshjälp

Rättshjälp

När ett förvaltningsärende behandlas kan dock också en annan person med juristutbildning än ett offentligt rättsbiträde förordnas till utlänningsens biträde.

I rättshjälpen ingår inte biträdes närvaro vid asylsamtal enligt 97 a §, om inte ett biträdes närvaro är nödvändig av särskilt vägande skäl.

128 §

128 §

Ny behandling av ett ärende i tingsrätten

Ny behandling av ett ärende i tingsrätten

Har det inte beslutats att en utlänning som tagits i förvar ska friges, ska tingsrätten på förvaringsorten på eget initiativ ta upp ett ärende som gäller förvar eller placering undantagsvis enligt 123 a § 2 och 3 mom. till ny behandling. Ärendet ska tas upp senast två veckor efter varje beslut genom vilket tingsrätten har bestämt att den som tagits i förvar fortfarande ska hållas i förvar på placeringsstället i fråga.

Har det inte beslutats att en utlänning som tagits i förvar ska friges, *ska den tingsrätt till vars domkrets förvaringsorten för den som tagits i förvar hör, på dennes begäran ta upp ett ärende som gäller förvar eller placering undantagsvis enligt 123 a § 2 och 3 mom. till ny behandling. Ärendet ska tas upp till behandling utan dröjsmål och senast inom fyra dygn från det att begäran framförts. Ett ärende som gäller tagande i förvar behöver dock inte tas upp till ny behandling tidigare än två veckor efter varje beslut genom vilket tingsrätten har bestämt att den som tagits i*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

(ny)

Om tingsrätten anser att det är lämpligt får den nya behandlingen av ett ärende som gäller tagande i förvar och undantagsplacering äga rum med anlitande av i 125 § 3 mom. avsedd videokonferens eller annan teknisk metod för dataöverföring. Om tingsrätten anser att det behövs ska den som hålls i förvar dock tas till tingsrätten.

När tingsrätten på eget initiativ tar upp ett beslut som gäller tagande av ett barn med dess vårdnadshavare i förvar till ny behandling ska en socialarbetare ges tillfälle att avge utlåtande. Tingsrätten ska frige barnet, om det inte finns särskilda skäl att fortsätta hålla barnet i förvar.

190 §

Besvär

(ny)

förvar fortfarande ska hållas i förvar på placeringsstället i fråga. Vid beräkningen av de frister som avses i detta moment tillämpas inte 5 § i lagen om beräkning av laga tid.

På begäran av den som tagits i förvar ska tingsrätten ta upp ärendet till ny behandling också tidigare än vad som anges i 1 mom., om det finns skäl till det med anledning av någon omständighet som framkommit efter den föregående behandlingen. Den myndighet som behandlar ärendet ska omedelbart underrätta den som tagits i förvar och dennes biträde om sådana väsentliga förändringar i omständigheterna som ger anledning till ny behandling, om det inte med stöd av 127 § 1 mom. förordnats om omedelbar frigivning av den som tagits i förvar.

Den nya behandlingen av ett ärende som gäller tagande i förvar och undantagsplacering får äga rum med anlitande av i 125 § 3 mom. avsedd videokonferens eller annan teknisk metod för dataöverföring, om tingsrätten anser det lämpligt. En utlänning som tagits i förvar ska dock tas till tingsrätten, om tingsrätten anser det behövligt.

När tingsrätten tar upp ett beslut som gäller tagande av ett barn med dess vårdnadshavare i förvar till ny behandling ska en socialarbetare ges tillfälle att avge utlåtande. Tingsrätten ska frige barnet, om det inte finns särskilda skäl att fortsätta hålla barnet i förvar.

190 §

Besvär

Med avvikelse från bestämmelserna i förvaltningsprocesslagen ska besvär anföras inom 21 dagar från delfående av beslutet, om det är fråga om ett beslut av Migrationsverket i ett ärende som gäller internationellt skydd i samband med ett asylförfarande. Besvär ska anföras inom den tidsfristen också om det genom det överklagade beslutet samtidigt har avgjorts ett uppehållstillstånd som sökts på någon annan grund och beslutats om avlägsnande ur landet och om inreseförbud.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

193 §

Anförande av besvär hos Helsingfors förvaltningsdomstol

Helsingfors förvaltningsdomstol kan i sammansättning med en domare behandla besvär som gäller ett sådant ärende som avses i 103 § eller 104 § 1 mom.

193 §

Anförande av besvär hos Helsingfors förvaltningsdomstol

Helsingfors förvaltningsdomstol behandla besvär som gäller ett ärende som avses i 1 mom. 1—3 punkten skyndsamt.

196 §

Anförande av besvär hos högsta förvaltningsdomstolen

I sådana beslut av förvaltningsdomstolen som avses i denna lag får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen, om högsta förvaltningsdomstolen meddelar besvärstillstånd. Tillstånd kan meddelas, om det med avseende på lagens tillämpning i andra liknande fall eller med hänsyn till en enhetlig rättstillämpning är av vikt att ärendet prövas av högsta förvaltningsdomstolen eller om det finns något annat vägande skäl att meddela tillstånd.

I sådana beslut av förvaltningsdomstolen som gäller avslag på ansökan om visering, upphävande av visering eller återkallande av visering får ändring inte sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen.

196 §

Anförande av besvär hos högsta förvaltningsdomstolen

I sådana beslut av förvaltningsdomstolen som avses i denna lag får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen *endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.*

I sådana beslut av förvaltningsdomstolen som gäller avslag på ansökan om visering, upphävande av visering eller återkallande av visering får ändring inte sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen.

I ett ärende som avses i 190 § 3 mom. ska besvär anföras och ansökan om besvärstillstånd göras inom 14 dagar från delfåendet av beslutet.

Besvärstillstånd kan beviljas, om det med avseende på lagens tillämpning i andra liknande fall eller med hänsyn till en enhetlig rättstillämpning är av vikt att ärendet prövas av högsta förvaltningsdomstolen eller om det finns något annat särskilt vägande skäl för detta.

Högsta förvaltningsdomstolen ska behandla besvär som gäller ett ärende som avses i 193 § 1 mom. 1—3 punkten skyndsamt.

Gällande lydelse

(ny)

Föreslagen lydelse

197 a §

Tidsfrist för att ge in en tilläggsutredning

*Förvaltningsdomstolen får vid behandling-
en av ett utlänningsärende bestämma en tids-
frist som är skälig med hänsyn till ärendets
natur och inom vilken parterna ska ge in
eventuell tilläggsutredning i ärendet. Om en
part ger in tilläggsutredning efter tidsfristens
utgång, kan domstolen låta bli att beakta
den.*

198 §

Besvärsskriften i besvärstillståndsärenden

Vid ansökan om besvärstillstånd skall be-
svärsskriften ges in till högsta förvaltnings-
domstolen.

Besvärsskriften kan ges in till en finsk be-
skickning, om den som söker ändring inte
längre vistas i Finland. En person som tagits i
förvar får ge sin besvärsskrift till den som
ansvarar för förvarslokalen. Den som tagit
emot besvärsskriften skall utan dröjsmål till-
ställa högsta förvaltningsdomstolen besvärss-
kriften.

198 §

***Anförande av besvär i besvärstillstånds-
ärenden***

*I besvärstillståndsärenden ska besvären
och ansökan om besvärstillstånd ges in till
högsta förvaltningsdomstolen. Ansökan om
besvärstillstånd ska uppta de orsaker på ba-
sis av vilka sökanden anser att det finns en i
196 § 4 mom. angiven grund för beviljande
av besvärstillstånd.*

*Besvären och ansökan om besvärstillstånd
kan ges in till en finsk beskickning, om den
som söker ändring inte längre vistas i Fin-
land. En person som tagits i förvar får ge in
besvären och ansökan om besvärstillstånd till
den som svarar för förvarslokalen. Den som
tagit emot besvären och ansökan om besvär-
stillstånd ska utan dröjsmål ge in dem till
högsta förvaltningsdomstolen.*

199 §

*Avgörande av ansökan som avser verkstäl-
lighet*

Förvaltningsdomstolen kan avgöra en an-
sökan om förbud mot eller avbrytande av
verkställighet *på föredragning i sammansätt-
ning med en domare. Beslut kan fattas utan*
sådana handlingar som getts in av myndig-
heterna, om de omständigheter som behövs
för avgörande av ärendet framgår av besvärss-
kriften eller på något annat sätt.

199 §

*Avgörande av ansökan som avser verkstäl-
lighet*

Förvaltningsdomstolen kan avgöra en an-
sökan om förbud mot eller avbrytande av
verkställighet utan sådana handlingar som
getts in av myndigheterna, om de omständig-
heter som behövs för att ärendet ska kunna
avgöras framgår av besvärsskriften eller på
något annat sätt.

Högsta förvaltningsdomstolen kan *likaså*

Högsta förvaltningsdomstolen kan under de

Gällande lydelse

avgöra en ansökan om förbud mot eller avbrytande av verkställighet på föredragning i sammansättning med en domare. Ansökan kan under de förutsättningar som anges i 1 mom. avgöras utan handlingarna i ärendet.

201 §

Verkställighet av beslut om avvisning

(ny)

Föreslagen lydelse

förutsättningar som anges i 1 mom. utan handlingarna i ärendet avgöra en ansökan om förbud mot eller avbrytande av verkställighet.

201 §

Verkställighet av beslut om avvisning

Om en sökande återkallar sina besvär i ett ärende som gäller internationellt skydd, hindrar en ny ansökan enligt 102 § inte att ett lagakraftvunnet avvisningsbeslut som har fattats med anledning av en tidigare ansökan verkställs.

*Denna lag träder i kraft den 20 .
På sökande av ändring i ett beslut som meddelats före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.*

2.

Lag

om ändring av lagen om utlänningsregistret

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om utlänningsregistret (1270/1997) 3 § 3 mom., 4 § 1 mom., 7 § 2 mom. 2 punkten samt det inledande stycket i 10 § 1 mom. och 10 § 1 mom. 11 punkten, av dem 3 § 3 mom. sådant det lyder i lag 1342/2014, 7 § 2 mom. 2 punkten sådan den lyder i lag 1219/2013 och 10 § 1 mom. 11 punkten sådan den lyder i lag 618/2007, samt *fogas* till 10 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 305/2004, 620/2006, 618/2007 och 260/2014, en ny 12 punkt som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

3 §

Registeransvariga

Registeransvariga

Utlänningsregistret förs och används också av polisen, gränsbevakningsväsendet, Tullen, närings-, trafik- och miljöcentralerna, arbets- och näringsbyråerna, fängvårdsmyndigheterna och diskrimineringsombudsmannen.

Utlänningsregistret förs och används också av polisen, Gränsbevakningsväsendet, Tullen, närings-, trafik- och miljöcentralerna, arbets- och näringsbyråerna, fängvårdsmyndigheterna, diskrimineringsombudsmannen *samt högsta förvaltningsdomstolen och de regionala förvaltningsdomstolarna.*

4 §

4 §

Ansaret för uppgifter som har införts i registret

Ansaret för uppgifter som har införts i registret

En registeransvarig som för in uppgifter i utlänningsregistret ansvarar vid skötseln av sina egna åligganden för att uppgifterna är korrekta samt för att registreringen och användningen har en laga grund.

En registeransvarig som för in uppgifter i utlänningsregistret ansvarar vid skötseln av sina egna åligganden för att de uppgifter *som den registeransvarige själv har fört in i registret* är korrekta samt för att registreringen och användningen har en laga grund.

Gällande lydelse

7 §

Uppgifter som registreras

Utöver vad som bestäms i 1 mom. får i utlänningsregistret i den mån det behövs registreras:

2) uppgifter om behandlingen av ärenden som avses i 5 § 1 och 2 mom., om utredningar som gäller dem, om utlåtanden, avgörandet av ärenden och motiveringen till beslut, om att ärenden förfallit samt om ändringssökande,

10 §

Utlämnande av uppgifter ur registret

Utöver vad som bestäms i någon annan lag eller i internationella avtal som är bindande för Finland får, utan hinder av sekretessbestämmelserna och i den mån det är nödvändigt för att den mottagande myndigheten skall kunna utföra sina i lag bestämda uppgifter, ur utlänningsregistret utlämnas information till

11) läroanstalter om studerandes uppehållstillstånd.
(ny)

Föreslagen lydelse

7 §

Uppgifter som registreras

Utöver vad som bestäms i 1 mom. får i utlänningsregistret i den mån det behövs registreras:

2) uppgifter om och *handlingar som hänförs till* behandlingen av ärenden som avses i 5 § 1 och 2 mom., utredningar som gäller dem, utlåtanden, avgörandet av ärenden, motiveringen till beslut, att ärenden förfallit och ändringssökande,

10 §

Utlämnande av uppgifter ur registret

Utöver vad som *föreskrivs* i någon annan lag eller i internationella avtal som är bindande för Finland får, *oberoende* av sekretessbestämmelserna och i den mån det är nödvändigt för att den mottagande myndigheten ska kunna utföra sina i lag bestämda uppgifter, ur utlänningsregistret utlämnas information till

11) läroanstalter om studerandes uppehållstillstånd,

12) i rättshjälpslagen (257/2002) avsedda rättshjälpsbyråer för behandling av ansökningar om rättshjälp i ärenden som gäller internationellt skydd enligt utlänningslagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av lagen om förvaltningsdomstolarna

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om förvaltningsdomstolarna (430/1999) 12 a § 1 mom. 8 punkten, 12 b § 1 mom. 3 och 4 punkten och 2 mom. samt 21 §, av dem 12 a § 1 mom. 8 punkten sådan den lyder i lag 326/2009, 12 b § 1 mom. 3 punkten sådan den lyder i lag 831/2008, 4 punkten sådan den lyder i lag 1311/2011 och 2 mom. sådant det lyder i lag 398/2015, samt *fogas* till 12 b § 1 mom., sådant det lyder i lagarna 675/2006, 831/2008, 730/2011, 1311/2011 och 398/2015, en ny 5 punkt som följer:

Gällande lydelse

12 a §

Sammansättning i vissa ärenden

Förvaltningsdomstolen är domför också i en sammansättning med två ledamöter, om inte en fråga som skall avgöras i ärendet på grund av sin natur kräver en sammansättning med tre ledamöter och domstolen skall avgöra ett fullföljdsärende som gäller

8) tillämpningen av utlänningslagen (301/2004) *med undantag av ärenden som gäller uppehållstillstånd som beviljas vid asylförfarande eller på grund av alternativt skydd eller humanitärt skydd,*

12 b §

Domförhet med en ledamot

Förvaltningsdomstolen är domför även med en ledamot när den avgör fullföljdsärenden som gäller

3) tillämpningen av lagen om flyttning av fordon (828/2008), *eller*

4) körrätt och körkort enligt körkortslagen (386/2011) eller 5 kap. i vägtrafiklagen (267/1981).

Föreslagen lydelse

12 a §

Sammansättning i vissa ärenden

Förvaltningsdomstolen är domför också i en sammansättning med två ledamöter, om inte en fråga som skall avgöras i ärendet på grund av sin natur kräver en sammansättning med tre ledamöter och domstolen skall avgöra ett fullföljdsärende som gäller

8) tillämpningen av utlänningslagen (301/2004),

12 b §

Domförhet med en ledamot

Förvaltningsdomstolen är domför även med en ledamot när den avgör fullföljdsärenden som gäller

3) tillämpningen av lagen om flyttning av fordon (828/2008),

4) körrätt och körkort enligt körkortslagen (386/2011) och 5 kap. i vägtrafiklagen (267/1981),

5) ärenden enligt 103 § i utlänningslagen

Gällande lydelse

Bestämmelser om förvaltningsdomstolens domförhet med en domare finns i 193 § 2 mom. i utlänningslagen, 27 § 2 mom. i rättshjälpslagen (257/2002), 20 kap. 5 § i fängelselagen (767/2005) och 85 § i barnskyddslagen.

21 §

Informationsplikt och handräckning

Statliga och kommunala samt andra offentliga samfunds myndigheter är utan hinder av gällande sekretessbestämmelser skyldiga att på begäran lämna de upplysningar och den handräckning som en förvaltningsdomstol behöver för att behandla ett ärende.

Föreslagen lydelse

och ärenden som avgjorts vid påskyndat förfarande enligt 104 § i den lagen.

Bestämmelser om förvaltningsdomstolens domförhet med en domare finns också i 27 § 2 mom. i rättshjälpslagen (257/2002), 20 kap. 5 § i fängelselagen (767/2005) och 85 § i barnskyddslagen.

21 §

Förvaltningsdomstolens rätt att få upplysningar och handräckning av myndigheter

En förvaltningsdomstol har oberoende av sekretessbestämmelser rätt att av myndigheter på begäran få de upplysningar som är nödvändiga för att den ska kunna avgöra ett anhängigt ärende och rätt att på begäran få även annan handräckning av myndigheterna.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 6 § i lagen om högsta förvaltningsdomstolen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om högsta förvaltningsdomstolen (1265/2006) 6 § 2 mom. 2 punkten, sådan
 den lyder i lag 892/2015, samt
ändras 6 § 4 och 5 mom., sådana de lyder i lag 1454/2015, som följer:

Gällande lydelse

6 §

Högsta förvaltningsdomstolen är domför även med tre ledamöter när den behandlar och avgör

2) *ansöknings- eller besvärärenden som gäller verkställighetsförbud eller avbrytande av verkställighet eller något annat förordnande om verkställigheten*

Högsta förvaltningsdomstolen är domför också i en sammansättning med två ledamöter när den avgör ärenden som gäller besvärstillstånd och yrkanden som har samband med dem i ärenden enligt 6 kap. i utlänningslagen (301/2004) som gäller *asyl eller annat internationellt skydd*, om inte en fråga som ska avgöras i ärendet på grund av sin natur kräver en sammansättning med tre ledamöter. Ärendet får behandlas och avgöras i en sammansättning med två ledamöter även när det genom det överklagade beslutet samtidigt har avgjorts en ansökan om uppehållstillstånd enligt andra kriterier och fattats beslut om avlägsnande ur landet och om inreseförbud. Ett ärende som har behandlats i en sammansättning med två ledamöter ska överföras till en utökad sammansättning för avgörande, om ledamöterna inte är eniga om avgörandet.

Högsta förvaltningsdomstolen kan dock även i en sammansättning med en ledamot fatta beslut om att avvisa en ansökan enligt 64 a § i förvaltningsprocesslagen (586/1996), om högsta förvaltningsdomstolen i samma ärende redan har meddelat ett beslut om en

Föreslagen lydelse

6 §

Högsta förvaltningsdomstolen är domför även med tre ledamöter när den behandlar och avgör

2) (upphävs)

Högsta förvaltningsdomstolen är domför också i en sammansättning med två ledamöter när den avgör ärenden som gäller *ansökan om besvärstillstånd* och yrkanden som har samband med dem i ärenden enligt 6 kap. i utlänningslagen (301/2004) som gäller *internationellt skydd*, om inte en fråga som ska avgöras i ärendet på grund av sin natur kräver en sammansättning med tre ledamöter. Ärendet får behandlas och avgöras i en sammansättning med två ledamöter även när det genom det överklagade beslutet samtidigt har avgjorts en ansökan om uppehållstillstånd enligt andra kriterier och fattats beslut om avlägsnande ur landet och om inreseförbud. Ett ärende som har behandlats i en sammansättning med två ledamöter ska överföras till en utökad sammansättning för avgörande, om ledamöterna inte är eniga om avgörandet.

Högsta förvaltningsdomstolen är domför också i en sammansättning med en ledamot när den behandlar och avgör

1) *ärenden som gäller beviljande eller ändring av rättshjälp enligt rättshjälpslagen (257/2002) eller rättshjälpens upphörande*

RP 32/2016 rd

Gällande lydelse

klagan eller en ansökan om återbrytande som gjorts av parten, samt yrkanden som har samband med ärendet.

Föreslagen lydelse

och som inte avgörs i samband med huvudsaken samt bestämmandet av arvodet och ersättningen till ett biträde när biträdets uppdrag vid domstolen upphör,

2) ansöknings- eller besvärärenden som gäller verkställighetsförbud eller avbrytande av verkställighet eller något annat förordnande om verkställigheten,

3) avvisande i ett ärende enligt 64 a § i förvaltningsprocesslagen (586/1996), om högsta förvaltningsdomstolen redan har meddelat ett beslut om en klagan eller en ansökan om återbrytande som gjorts av parten i samma ärende, och om yrkanden som har samband med det ärendet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag

om ändring av 31 § i lagen om bemötande av utlänningar som tagits i förvar och om förvarsenheter

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om bemötande av utlänningar som tagits i förvar och om förvarsenheter
(116/2002) 31 § 3 mom. som följer:

Gällande lydelse

31 §

Behandling i tingsrätten

Tingsrätten skall uppta det ärende som är föremål för ändringssökande till behandling senast vid det sammanträde då förlängning av förvaret enligt 48 § utlänningslagen av en i förvar tagen utlänning skall prövas av tingsrätten.

Föreslagen lydelse

31 §

Behandling i tingsrätten

Tingsrätten ska ta upp det ärende som är föremål för ändringssökande till behandling utan dröjsmål och senast inom fyra dygn från det att besvären har kommit in till tingsrätten. Vid beräkningen av tidsfristen tillämpas inte 5 § i lagen om beräkning av laga tid (150/1930).

Denna lag träder i kraft den 20 .
